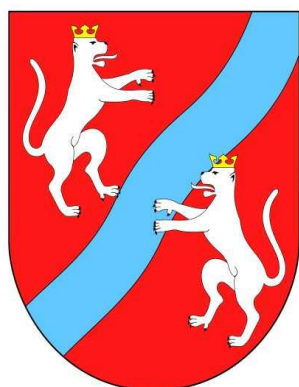

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030

2025 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	4
1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	5
1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym	5
1.2. Powiązania z dokumentami na poziomie ponadlokalnym i lokalnym	10
2. Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie.....	14
2.1. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	14
2.1.1. Wyróżnione obszary porównawcze	15
2.1.2. Dobór wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej.....	16
2.2. Wynik diagnozy – sfera społeczna	20
2.3. Podsumowanie diagnozy	45
2.4. Wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji	46
3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	50
3.1. Obszary Rewitalizacji I Krzesimów – opis	50
3.2. Obszary Rewitalizacji II Melgiew – opis	52
3.3. Obszary Rewitalizacji III Podzamcze – opis	55
3.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikająca z konsultacji społecznych....	57
3.5. Potencjały obszaru rewitalizacji i ich wzajemne powiązania	62
4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	65
5. Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	66
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	68
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	68
6.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	80
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	81
7.1. Komplementarność przestrzenna	82
7.2. Komplementarność problemowa	82
7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	83
7.4. Komplementarność międzyokresowa.....	84
7.5. Komplementarność źródeł finansowania	87
8. Zarządzanie wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	89
8.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania	89
8.2. System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	90

8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu.....	92
9. System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Gminnego Programu Rewitalizacji.....	93
9.1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	93
9.2. Ewaluacja	96
9.3. Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR.....	97
9.4. Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	98
9.5. Aktualizacja GPR.....	98
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji.....	99
10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.....	100
10.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji	103
11. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	107
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	109
12.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	110
12.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	110
12.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	110
12.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	110
13. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	110
Spis tabel:	114
Spis map:	115

WPROWADZENIE

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”.

Takimi zasadami kierowano się również opracowując Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew 2025-2030.

Program został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W rozdziale pierwszym opisano powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Część druga Programu ma charakter diagnostyczny i opiera się na streszczeniu sytuacji społecznej gminy, a także sytuacji w innych sferach wymienionych w ustawie. Następnie przeprowadzono szczegółową analizę sytuacji, pozwalającą na określenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – poszczególne dane analizowano już na poziomie wyodrębnionych obszarów gminy objętych Obszarem Rewitalizacji.

Część trzecia ma charakter projektowy i odnosi się do kształtu procesu rewitalizacji w gminie. Przede wszystkim wskazano wizję obszarów rewitalizacji po przeprowadzeniu tego procesu, a także cele i kierunki działań.

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zgłoszone przez podmioty z terenu gminy zostały uporządkowane w ramach dwóch list – przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających.

Następnie opisano mechanizmy zapewnienia komplementarności tych przedsięwzięć. Ostatnim elementem tej części był opis procesu partycypacji społecznej, który przeprowadzono na etapie opracowywania dokumentu, jak również zaproponowano możliwe formy włączania lokalnej społeczności na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Chodzi o utrzymanie zainteresowania mieszkańców realizowanymi przedsięwzięciami, bowiem bez współpracy z lokalną społecznością nie uda się osiągnąć pozytywnych efektów, zwłaszcza w wymiarze społecznym.

Ostatnia część dokumentu odnosi się do zarządzania wdrażaniem procesu rewitalizacji. W sposób zbiorczy przedstawiono tu szacunkowe ramy finansowe zaproponowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, a także harmonogram ich realizacji. Następnie opisano system zarządzania realizacją Programu, monitoringu, oceny skuteczności oraz wprowadzania zmian do niniejszego dokumentu.

Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- **gospodarczych** (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- **środowiskowych** (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- **przestrzenno-funkcjonalnych** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- **technicznych** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów),

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostali mieszkańcy gminy,
- właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji,
- podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki organizacyjne gminy Mełgiew,
- organy władzy publicznej,
- podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa,

oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej, w tym:

- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie,
- podmioty działające na rzecz ochrony środowiska,
- podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze

stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Po drugie, proces rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Gminny Program Rewitalizacji

- ✓ inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r. poz. 278 z późn. zm.).

1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew 2025-2030 został poddany analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi w skali makro i mikro. Zwrócić uwagę, należy na to, iż proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, a następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju.

1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym:

1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Strategia określa nowy

model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

- Rozwój społeczne wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
- Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na
 - o wszystkich szczeblach zarządzania
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
- Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
- Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne- dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
- Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
- Cyfrowe państwo usługowe
- Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
- Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Wyznaczone cele rewitalizacji dla Gminy Mełgiew wpisują się we wszystkie wyżej przytoczone cele. Prowadzą one do zwiększenia konkurencyjności obszaru poprzez określenie jego funkcji gospodarczej opartej na rozwijających się specjalizacjach, przy wykorzystaniu występujących lokalnych zasobach. Ponadto poprzez integrację działań, cele wpływają na zwiększenie spójności terytorialnej w układzie regionalnym i krajowym, w szczególności zapewniając możliwość trwałego rozwoju ekonomicznego na terenach marginalizowanych. Powyższe kompleksowe podejście do planowania rozwoju gminy oraz współpraca samorządów pozwoli na uzyskanie efektu synergii, polegającego na realizacji działań spójnych i służących osiągnięciu zamierzonych celów, określonych w niniejszym dokumencie.

2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Cele i zadania:

Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki:

- Wspieranieprorozwojowejalokacjizasobówwgospodarce, stworzeniewarunkówdlawzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji
- Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym
- Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki
- Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:

- Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach
- Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- Efektywność i sprawność państwa:
- Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej
- Wzrost społecznego kapitału rozwoju

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 zakłada zapewnienie rozwoju poprzez wzmacnianie i wspieranie istniejącego kapitału oraz wykorzystywanie potencjałów obszaru rewitalizacji.

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:

- Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.

W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2023–2030 wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:

- 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;
- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
- 2.2. Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;
- 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym;
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Samo opracowanie i wdrażanie zapisów GPR jest już spójne z założeniami KSRR 2030, w myśl celu 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. Rewitalizacja jako proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, wykorzystywana jest do zapewnienia spójności terytorialnej i wyrównywania szans obszarów borykających się z problemami rozwojowymi

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego oraz niwelowanie nierówności pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi częściami gminy w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Cel strategiczny 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych

Cele operacyjne:

- ✓ Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej
- ✓ Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)
- ✓ Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- ✓ Ochrona walorów środowiska

Cel strategiczny 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu

Cele operacyjne:

- ✓ Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii
- ✓ Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- ✓ Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej
- ✓ Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

Cel strategiczny 4: Wzmacnianie kapitału społecznego

Cele operacyjne:

- ✓ Rozwijanie kapitału ludzkiego
- ✓ Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
- ✓ Włączenie i integracja społeczna
- ✓ Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
- ✓ Bezpieczeństwo publiczne
- ✓ Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania

Gmina Mełgiew znajduje się w MOF Lublina. W chwili obecnej definiuje się Lubelski Obszar Metropolitalny, jako 21 gmin i powiaty (rdzeń Lublin oraz gminy: Bełżyce, Bychawa, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Kamionka, Konopnica, Gmina Miasto Lubartów, Gmina Lubartów, Lublin, Łęczna, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wojciechów i Wólka a także powiaty: lubartowski, lubelski, puławski, świdnicki).

Wśród założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 znajduje się wyrównywanie potencjałów społecznych, gospodarczych czy infrastrukturalnych pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi terenami gminy oraz wzrost kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego. Wpłynie to na podniesienie poziomu spójności całego województwa, jako składowej większej liczby poszczególnych części, w aspektach związanych z gospodarką, zatrudnieniem oraz jakością życia mieszkańców.

2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego:

Osadnictwo i infrastruktura społeczna

Cele szczegółowe:

- ✓ Poprawa dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej.
- ✓ Rozwój usług i sieci ośrodków pomocy społecznej wynikającej z rosnącej liczby seniorów

Środowisko przyrodnicze

Cele szczegółowe:

- ✓ Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej
- ✓ Utrzymanie walorów obszarów wyróżniających się szczególnymi cechami przyrodniczymi i krajobrazowymi
- ✓ Przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarom zdegradowanym i o zniekształconych stosunkach ekologicznych.

Środowisko kulturowe

Cele szczegółowe:

- ✓ Identyfikacja, zachowanie i ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz różnorodności krajobrazu kulturowego.
- ✓ Zachowanie przed zatarciem specyfiki kulturowej ukształtowanych historycznie struktur przestrzennych.
- ✓ Zachowanie i wzbogacanie zasobów dóbr kultury współczesnej.
- ✓ Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego

Gospodarka

Cele szczegółowe:

- ✓ Rozwój potencjału społeczno-ekonomicznego węzłów i ośrodków gospodarczych.
- ✓ Wykorzystywanie endogenicznych potencjałów i rozwój specjalizacji regionalnych.
- ✓ Zrównoważone wykorzystanie potencjałów rozwojowych tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym i zasobach naturalnych przestrzeni województwa.
- ✓ Dywersyfikacja działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- ✓ Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rybackiej opartej na wysokiej jakości produktach akwakultury.
- ✓ Rozwój infrastruktury turystycznej.
- ✓ Zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej obszarów i terenów rekreacyjnych.
- ✓ Wzmocnienie oferty zatrudnienia i usług (publicznych i komercyjnych) w miastach z uwzględnieniem potrzeb obsługi okolicznych terenów wiejskich

W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego gmina Mełgiew stanowi część obszaru metropolitalnego Lublina. Oznacza to, że rozwój gminy rozważać trzeba jako proces uzależniony od koniunktury rozwojowej całości organizmu Aglomeracji Lubelskiej. Najczytelniejszy wpływ tych relacji widoczny jest w rozwoju sieci osiedleńczej. Pomimo niekorzystnych analiz ludnościowych gmina Mełgiew stanowi atrakcyjne miejsce dla realizacji domów tzw. podmiejskich dla ludzi związanych z Lublinem, jak i dla realizacji domów rekreacyjnych – szczególnie w rejonach bliskich parkom krajobrazowym.

Za wiodącą funkcję gminy uważa się rolnictwo. Gmina położona jest w tzw. I-głównym rejonie produkcji żywności południowego obszaru rolniczego województwa Lubelskiego. Zakłada się ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ustanowienie odpowiednich stref upraw polowych i sadowniczych z wykluczeniem zabudowy.

Oprócz funkcji rolnej zakłada się stymulowanie rozwoju ekonomicznego gminy poprzez zwiększenie elastyczności dla lokalizacji nowych funkcji – w tym zróżnicowanych rodzajów przedsiębiorczości.

Realizacja założeń GPR przyczyni się do realizacji ww. zamysłów poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu m.in. kształtowanie przestrzeni publicznej oraz podnoszenie poziomu jakości życia mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBELSKIEGO 2021-2027

W związku z założeniami strategicznymi oraz w odpowiedzi na wyzwania, za cel główny Programu przyjęto: Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Zostanie on osiągnięty przez interwencje w ramach 11 Priorytetów obejmujących 5 CP pakietu legislacyjnego UE.

Priorytet XI Rozwój zrównoważony terytorialnie

2.1.11.1. Cel szczegółowy 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju

społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych realizowana na podstawie GPR - Inwestycje będą obejmowały kompleksowe działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej i zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Inwestycje te będą obejmowały m.in. adaptację budynków do celów społecznych, kulturalnych, itp. wraz z możliwością zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne, kulturalne, turystyczne, itp., dostosowanie przestrzeni publicznych do nowych funkcji, wsparcie infrastrukturalne przedsiębiorstw społecznych.

Przedstawione zestawienie wskazuje na silne powiązanie pomiędzy celami strategicznymi Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew 2025-2030 a krajowymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi. W wielu z przytoczonych dokumentach odnaleźć można priorytety i cele strategiczne związane poprawą dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej, rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału kulturowego oraz wykorzystywaniem endogenicznych potencjałów i rozwojem specjalizacji regionalnych. W kierunkach działań zaproponowanych w GPR znajdują się odpowiednie zapisy mające za zadanie realizację tego celu.

1.2. Powiązania z dokumentami na poziomie ponadlokalnym i lokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie ponadlokalnym:

1. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego LOM do roku 2030

Wizja: W 2030 roku Lubelski Obszar Metropolitalny stanowi silny, konkurencyjny ośrodek funkcjonalny ze znaczącą rolą kultury, dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Jest obszarem atrakcyjnym turystycznie o wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Dostępność komunikacyjna jest na wysokim poziomie, a wewnętrzny system komunikacyjny tworzy zintegrowaną ofertę dla mieszkańców. Dzięki temu mają oni równy dostęp do wysokiej jakości usług i infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej edukacji. Środowisko naturalne jest czyste i odpowiednio chronione, a obszar metropolitalny jest przygotowany na ewentualne zagrożenia wynikające ze zmian klimatu.

Cel Strategiczny 1: Wzmocnienie roli kultury, dziedzictwa kulturowego i naturalnego LOM.

Priorytety rozwojowe:

- 1.1. Wzmocnienie roli kultury i dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa naturalnego
- 1.3. Rozwój zrównoważonej turystyki
- 1.4. Rewitalizacja społeczna i przestrzenna obszarów zdegradowanych

Cel Strategiczny 2: Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w LOM.

Priorytety rozwojowe:

- 2.1. Poprawa dostępu do usług polityki społecznej
- 2.2. Wspieranie działań na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją
- 2.3. Poprawa dostępu do edukacji
- 2.4. Poprawa jakości oferty edukacyjnej
- 2.5. Wdrożenie rozwiązań cyfrowych w sektorze publicznym.

Cel Strategiczny 3: Rozwój i wzmocnienie zrównoważonej mobilności w LOM.

Priorytety rozwojowe:

- 3.1. Rozwój systemu niskoemisyjnej komunikacji
- 3.2. Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej
- 3.3. Poprawa stanu infrastruktury drogowej
- 3.4. Wsparcie cyfryzacji systemów transportowych.

Cel Strategiczny 4: Przystosowanie LOM do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego.

Priorytety rozwojowe:

- 4.1. Zwiększenie odporności obszaru na klęski żywiołowe i rozwój błękitnozielonej infrastruktury
- 4.2. Wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnościekowej
- 4.3. Ochrona bioróżnorodności
- 4.4. Wspieranie zrównoważonej gospodarki odpadami w tym rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym
- 4.5. Zwiększenie poziomu wykorzystania OZE.

Integralną i naturalną częścią procesów rozwojowych jest stały i ciągły proces przemian łączący przedsięwzięcia infrastrukturalne z ograniczaniem niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych a także podejmowaniem działań w zakresie kultury oraz poprawy stanu środowiska. Rewitalizacja na terenie Gminy Mełgiew obejmuje przede wszystkim kompleksowe działania podejmowane na terenach zdegradowanych pod względem przestrzennym, społecznym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym i funkcjonalnym, a tym samym przyczynia się do rozwoju OF Lublina i realizuje cele niniejszej strategii. Działania rewitalizacyjne wpisują się zwłaszcza w priorytet rozwojowy 1.4. Modernizacja obszarów zdegradowanych i nadanie im nowej funkcji społecznej. Rewitalizacja stanowi ona istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, gdyż prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. Poprawa jakości życia rozumiana jest tu jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków kształcenia, poprawy stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenie ładu w przestrzeni wiejskiej, wzrost aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych. Przyjęcie GPR sprawia, że proces rewitalizacji gminy Mełgiew będzie miał skoordynowany charakter i będzie przeprowadzony zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, skutecznie integrując aspekty społeczne, przestrzenne, ekonomiczne, kulturalne, budowlano-inwestycyjne i ekologiczne w ramach określonego celu.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym (opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy)

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mełgiew na lata 2024-2030

CEL STRATEGICZNY Stworzenie skutecznego systemu współpracy instytucji publicznych, prywatnych, organizacji i społeczności lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz poprawy jakości życia mieszkańców gminy Mełgiew.

OBSZAR- RODZINA

Cel strategiczny PRAWIDŁOWE WYPEŁNIANIE PRZEZ RODZINY PRZYNALEŻNYCH IM FUNKCJI

Cele operacyjne

- 1) Wzrost skuteczności i dostępności różnorodnych form pomocy dla rodzin niewydolnych wychowawczo i dysfunkcyjnych.
- 2) Skuteczna i kompleksowa pomoc rodzinom uwięzłym w przemoc.
- 3) Przeciwdziałanie ubożeniu społeczeństwa.
- 4) Ograniczanie patologii.
- 5) Zagospodarowanie wolnego czasu i stworzenie możliwości wypoczynku rodzinom.

OBSZAR- SENIORZY

Cel strategiczny TWORZENIE WARUNKÓW SŁUŻĄCYCH ZASPOKAJANIU POTRZEB OSÓB STARSZYCH

Cele operacyjne

- 1) Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych.
- 2) Zapobieganie marginalizacji seniorów oraz kształtowanie międzypokoleniowej solidarności
- 3) Przekazywanie tradycji przez osoby starsze młodszymi pokoleniom

OBSZAR- OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Cel strategiczny WZROST JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cele operacyjne

- 1) Poprawa warunków życia i rozwoju aktywności.
- 2) Rozwój działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.
- 3) Zwiększenie świadomości społecznej w kwestii niepełnosprawności.

OBSZAR- DZIECI I MŁODZIEŻ

Cel strategiczny ZAKTYWIZOWANIE MŁODZIEŻ W SOŁECZEŃSTWIE LOKALNYM

Cele operacyjne

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych/edukacyjnych w celu zaktywizowania i wsparcia dzieci i młodzieży

OBSZAR – AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Cel strategiczny BARDZIEJ ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO

Cele operacyjne

- 1) Realizacja programów aktywnej integracji.
- 2) Rozwój sektora ekonomii Społecznej.
- 3) Realizacja działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej.

OBSZAR - SPORT, EDUKACJA, KULTURA, BEZPIECZEŃSTWO

Cel strategiczny AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI ŻYCIA SPOŁECZNEGO

Cele operacyjne

- 1) Adekwatna do potrzeb mieszkańców infrastruktura społeczna oraz profesjonalna oferta usług społecznych.
- 2) Zachęcanie do działania i wspólnego dialogu, upowszechnianie kultury.
- 3) Kreowanie liderów społecznych i stworzenie miejsc do integracji, rozwijanie lokalnych wspólnot.
- 4) Dbłość o otoczenie i ochronę środowiska.
- 5) Aktywizacja.
- 6) Odbudowa więzi sąsiedzkich i przywracanie funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych zagrożonym częściom gminy.

OBSZAR - BEZROBOCIE, UBÓSTWO

Cel strategiczny DOSTĘPNOŚĆ PRACY ORAZ USŁUG WSPIERAJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE W ZDOBYWANIU I PODNOSZENIU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH POWRÓT DO ZATRUDNIENIA LUB ROZPOCZĘCIE PRACY

Cele operacyjne

- 1) Rozwijanie międzyinstytucjonalnej współpracy publicznych i niepublicznych podmiotów rynku pracy w ramach lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia.
- 2) Rozwój inicjatyw ekonomiczno - gospodarczych na rzecz tworzenia miejsc i ofert pracy.
- 3) Tworzenie warunków do kształcenia się społeczeństwa i ułatwienie dostępu do nowych technologii.
- 4) Wspieranie przedsiębiorczości.

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 mają na celu zapobieganie i minimalizację występowania problemów społecznych oraz zjawiska

wykluczenia społecznego, w tym wykluczenia osób niepełnosprawnych, seniorów i osób chorych. Ponadto realizowane przedsięwzięcia będą miały na celu integrację, aktywizację oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

GPR realizuje zwłaszcza następujące cele i kierunki zapobiegania zagrożeniom społecznym:

- prowadzenie konkretnych programów i projektów
- zdobywanie środków pozabudżetowych
- pozyskiwanie środków w ramach funduszy z Unii Europejskiej
- szeroka i różnorodna informacja oraz poradnictwo
- nacisk na profilaktykę i zapobieganie
- decentralizacja działań zakładająca wzmocnienie aktywności społecznej, tj. różnego rodzaju inicjatyw obywatelskich, funkcjonowania organizacji pozarządowych i wolontariatu

Dokument jest spójny z celami strategicznymi. W ramach GPR będą realizowane działania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy, a także aktywizowanie wszystkich mieszkańców gminy do udziału w życiu społecznym i kulturalnym gminy, upowszechnianiu postaw proaktywnych oraz zapewnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mełgiew

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym elementem planistycznym określającym uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej w obszarze gminy. Uwzględnia ono rozwiązania przyjęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Zawarte w studium ustalenia mają charakter wiążących rekomendacji dla administracji samorządowej przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Celem opracowania jest uzyskanie podstawowego narzędzia do prowadzenia polityki przestrzennej i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji, infrastruktury technicznej, a w szczególności w oparciu o diagnozę stanu istniejącego.

Studium stanowi podstawowe narzędzie strategiczne stanowiące pierwszy poziom planowania gminy. Będąc podstawowym instrumentem gospodarki przestrzennej Studium umożliwia poprawne opracowanie i prowadzenie programów operacyjnych gminy jak: program gospodarki gruntami, program inwestycji publicznych, program aktywacji obszarów strategicznych, program promocji gminy. W studium jest określony system planowania na poziomie gminy, zarówno pod względem zależności i uwarunkowań wynikających ze strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, rejestru zadań wojewódzkich jak i powiązań z innymi dokumentami o charakterze gminnym.

Studium ustala następujące priorytety:

- tworzenie kompleksowych systemów podbudowy ekonomicznej i organizacyjnej dla realizacji inwestycji podnoszących rangę gminy i wspierających istniejące i nowe formy działalności gospodarczej,
- tworzenie warunków technicznych (w tym rozbudowa infrastruktury technicznej) dla racjonalnego i zrównoważonego rozwoju struktury gminy przy zapewnieniu poprawy standardów istniejących już wsi i zespołów mieszkaniowych
- stworzenie dobrej gospodarki nieruchomościami i zasobami gminy – w tym rozbudowa bazy oświatowej i sportowej.

Gminny Program Rewitalizacji jest kolejnym dokumentem strategicznym, który jest powiązany ze Studium zarówno pod względem uwarunkowań jak również kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie planując w GPR przedsięwzięcia, których realizacja wpłynie na zaspokojenie potrzeb interesariuszy w obszarze rewitalizacji i przyczyni się do niwelacji zidentyfikowanych problemów Program wskazuje zmiany niezbędne do wprowadzenia w Studium (jeżeli są wymagane).

2. Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie

2.1. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 jest dokumentem strategicznym i operacyjnym o charakterze lokalnym.

Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji zakładała w głównej mierze oparcie się mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji zostały wyznaczone w oparciu o zaproponowany katalog wskaźników, które odnoszą się do pięciu sfer wskazanych w ustawie o rewitalizacji – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W trakcie wyznaczania obszarów kryzysowych i obszaru rewitalizacji zdecydowano się po pierwsze na wybór takich wskaźników, które są dostępne na poziomie gminy i obszarów analizy. Po drugie istotnym dla wyboru kryteriów był element pozwalający na obiektywizację danych, ich przeliczenie i odniesienie do realnych problemów gminy. Po trzecie wreszcie, wybrano wskaźniki, które stosunkowo łatwo można gromadzić i których wartości można porównywać w kolejnych latach. Metodologia przyjęta na potrzeby niniejszej diagnozy opierała się na szczegółowych, w większości mierzalnych, ilościowych zmiennych, analizowanych w podziale na wskazane sfery.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer.

Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

Pierwszy etap opracowania diagnozy opierał się na analizie danych zastanych, tzw. analizie deskresearch, polegającej na zebraniu materiałów z różnych źródeł, a następnie przeanalizowaniu ich pod kątem rzetelności, jakości oraz przydatności na dalszym etapie opracowywania diagnozy. Po wyselekcjonowaniu materiałów, nastąpiła właściwa analiza deskresearch, która obejmowała dokumenty, opracowania oraz sprawozdania i dane, uznane jako istotne w procesie badawczym.

W trakcie opracowywania diagnozy obszaru zdegradowanego, zastosowano dwa podejścia, które bazowały na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały

zgromadzone, a następnie poddane analizie oraz przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. Natomiast, w ujęciu przestrzennym dane zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych. Opracowane dane zwizualizowano, przedstawiając je za pomocą kartogramów. Kolejny etap polegał na opracowaniu wskaźnika degradacji w sferze społecznej.

Delimitacja obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji obejmowała następujące etapy:

- 1) Podzielenie terenu Gminy Mełgiew na mniejsze jednostki.
- 2) Wybór kryteriów delimitacji.
- 3) Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliło to na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów w sferze społecznej.
- 4) Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej i technicznej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
- 5) Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących Gminę Mełgiew.

2.1.1. Wyróżnione obszary porównawcze

Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału gminy na sołectwa. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział gminy na takie obszary.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział ludności %	Powierzchnia w ha	Udział powierzchni %
1.	Dominów	667	6,37	474	5
2.	Franciszków	1321	12,61	256	3
3.	Jacków	718	6,85	416	4
4.	Janowice	317	3,03	649	7
5.	Janówek	259	2,69	368	4
6.	Józefów	261	2,50	604	6
7.	Krępiec	1948	18,59	508	5
8.	Krzesimów	610	5,82	767	8
9.	Lubieniec	107	1,02	123	1
10.	Mełgiew	1106	10,63	687	7
11.	Minkowice	673	6,42	642	7
12.	Minkowice Kolonia	200	1,91	101	1
13.	Nowy Krępiec	1077	10,28	359	4
14.	Piotrówek	99	0,94	274	3
15.	Podzamcze	339	3,23	1528	16
16.	Trzeciaków	189	1,80	217	2
17.	Trzeszkowice	299	2,85	405	4
18.	Żurawniki	213	2,03	353	4
RAZEM		10403		8731	

Źródło: opracowanie własne

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?gmap=gp0

2.1.2. Dobór wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

Lp.	Kategoria	Wskaźnik	Opis
1.	SFERA SPOŁECZNA	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
2.		Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
3.		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego obliczony został na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Mełgwi. Jako wskaźnik go wyznaczający przyjęto liczbę osób korzystających z pomocy społecznej przeliczeniu na 100 mieszkańców. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z wykluczeniem społecznym.
4.		Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
5.		Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
6.		Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Świdniku. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych miejscowościach przyjęto liczbę przestępstw i wykroczeń przeliczeniu na 100 mieszkańców.

7.		„Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Świdniku. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto oraz ilość założonych „niebieskich kart” oraz interwencji domowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
8.		Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna standaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Mełgiew
9.		Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – wskaźnik określa zaangażowanie lokalnych społeczności w pozyskiwanie środków w ramach funduszu społecznego. Dane pozyskano z UG w Mełgwi.
10.	SFERA GOSPODARCZA	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziom aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia poziomu wzrostu aktywności gospodarczej posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Mełgiew, rejestr CEIDG.
11.		Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziomu aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia kondycji lokalnych przedsiębiorstw posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Mełgiew, rejestr CEIDG.
12.	SFERA ŚRODOWISKOWA	Liczba gospodarstw w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukację ekologiczną, a także zapewnienie bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia mieszkańców Gminy Mełgiew.
13.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic w skali od 0 – niedostateczna do 3 – zadowolająca. Źródło: badania własne
14.	SFERA TECHNICZNA	Obecność terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru miejscowości	Wskaźnik opisujący poziom degradacji terenów w obrębie obszaru/sołectwa. Źródło danych: Urząd Gminy. Degradacja przestrzeni, w tym przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zdegradowanych, zaniedbanych obiektów: pustostanów, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję. Z powodu występowania takich obiektów przestrzeń przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej gminy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców,

			jak również wizje w terenie.
--	--	--	------------------------------

Źródło: opracowanie własne

2.2. Wynik diagnozy – sfera społeczna

Przyjęte wskaźniki pozwoliły zidentyfikować sołectwa z największymi problemami związanymi z wykluczeniem społecznym.

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejskiego jakim jest teren Gminy Mełgiew zdecydowano się na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej badającej nagromadzenie negatywnych zjawisk, w każdym sołectwie. Analiza poddaje badaniu występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

Wyznaczając obszar zdegradowany, przyjęto zasadę, iż obszar wymagający działań naprawczych cechuje sołectwo o wartości wskaźnika powyżej średniej dla Gminy Mełgiew, co przedstawiono w tabelach poniżej. Wskaźniki powyższe wymagają odpowiedniej standaryzacji. Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach/sołectwach opracowano porównywalny wskaźnik. W pierwszym etapie powinno się znormalizować poszczególne zjawiska kryzysowe. Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Wartości wskaźników po normalizacji umożliwiają dalsze wyliczenia. W następnym etapie należy określić, czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki, czy też prowadzą do kryzysu. Jeżeli wśród wskaźników znajdzie się stymulanta, uzyskane wartości należy przekształcić zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiamy bez zmian. Ostatnim etapem jest wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który będzie sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych. Wartość wskaźnika syntetycznego będzie świadczyć, czy dane pole podstawowe znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Aby uzyskać wartość wskaźnika syntetycznego należy posłużyć się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników (cech)

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Strefa społeczna:

Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru w roku 2021 [%]

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	18,74
Franciszków	20,14
Jacków	18,11
Janowice	16,40
Janówek	22,84
Józefów	18,39
Krępiec	24,23
Krzesimów	20,97
Lubieniec	0
Mełgiew	19,84
Minkowice	21,55
Minkowice Kolonia	18,50
Nowy Krępiec	24,88
Piotrówek	18,18
Podzamcze	16,22
Trzeciaków	21,16
Trzeszkowice	19,06
Żurawniki	19,72
Średnia	18,83

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru [%]

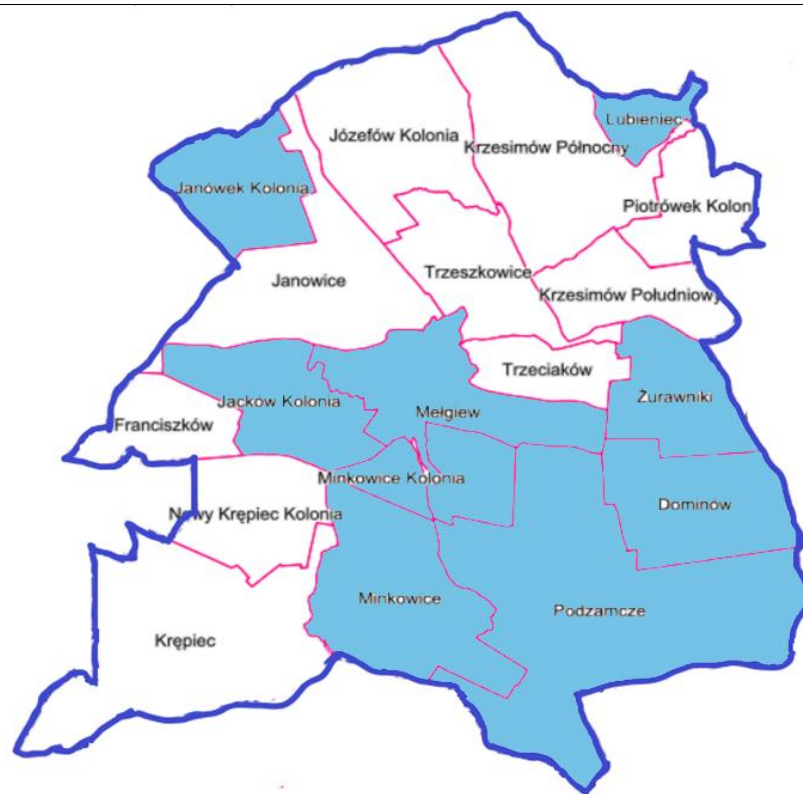
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	22,04
Franciszków	16,73
Jacków	18,52
Janowice	24,61
Janówek	16,96
Józefów	24,90
Krępiec	17,15
Krzesimów	18,69
Lubieniec	0
Mełgiew	21,27
Minkowice	20,65
Minkowice Kolonia	21,00
Nowy Krępiec	12,72
Piotrówek	21,21
Podzamcze	20,65
Trzeciaków	21,16
Trzeszkowice	23,41
Żurawniki	23,00
Średnia	19,14

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	14,00
Franciszków	0,75
Jacków	6,62
Janowice	2,65
Janówek	13,31
Józefów	4,82
Krępiec	1,86
Krzesimów	0,66
Lubieniec	14,00
Mełgiew	7,66
Minkowice	5,70
Minkowice Kolonia	7,24
Nowy Krępiec	2,52
Piotrówek	1,07
Podzamcze	9,12
Trzeciaków	1,08
Trzeszkowice	2,49
Żurawniki	11,21
Średnia	5,38

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Mełgwi

Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	2,33
Franciszków	3,60
Jacków	7,60
Janowice	2,60
Janówek	2,64
Józefów	2,80
Krępiec	3,72
Krzesimów	1,07
Lubieniec	2,95
Melgiew	5,42
Minkowice	2,94
Minkowice Kolonia	1,20
Nowy Krępiec	3,06
Piotrówek	2,02
Podzamcze	3,21
Trzeciaków	3,85
Trzeszkowice	5,58
Żurawniki	3,76
Średnia	3,36

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Tabela 7 Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0,99
Franciszków	2,44
Jacków	5,32
Janowice	1,30
Janówek	1,98
Józefów	2,80
Krępiec	1,86
Krzesimów	1,07
Lubieniec	1,36
Melgiew	3,61
Minkowice	1,76
Minkowice Kolonia	0,80
Nowy Krępiec	1,95
Piotrówek	1,52
Podzamcze	2,40
Trzeciaków	2,84
Trzeszkowice	3,82
Żurawniki	2,15
Średnia	2,22

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Tabela 8 Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0,75
Franciszków	0,66
Jacków	1,29
Janowice	1,47
Janówek	0,38
Józefów	1,60
Krępiec	2,42
Krzesimów	2,64
Lubieniec	0
Mełgiew	2,48
Minkowice	1,17
Minkowice Kolonia	0,96
Nowy Krępiec	1,26
Piotrówek	1,07
Podzamcze	1,47
Trzeciaków	0
Trzeszkowice	1,42
Żurawniki	0
Średnia	1,17

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Świdniku

Tabela 9 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0
Franciszków	0
Jacków	0,43
Janowice	0
Janówek	0,76
Józefów	1,20
Krępiec	0,18
Krzesimów	0
Lubieniec	0
Mełgiew	0,20
Minkowice	0,83
Minkowice Kolonia	0
Nowy Krępiec	0
Piotrówek	0
Podzamcze	0,29
Trzeciaków	0
Trzeszkowice	0,35
Żurawniki	0,44
Średnia	0,26

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Świdniku

Tabela 10 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0,30
Franciszków	0,24
Jacków	0
Janowice	0,29
Janówek	0,38
Józefów	0,40
Krępiec	0,74
Krzesimów	0
Lubieniec	0
Melgiew	1,24
Minkowice	0,50
Minkowice Kolonia	0
Nowy Krępiec	0,31
Piotrówek	0
Podzamcze	0,58
Trzeciaków	0
Trzeszkowice	0,35
Żurawniki	0,44
Średnia	0,32

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Melgiew oraz BDL GUS

Tabela 11 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Dominów	55,68	
Franciszków	31,73	
Jacków	52,14	
Janowice	70,49	
Janówek	69,42	
Józefów	72,28	
Krępiec	37,34	
Krzesimów	68,72	
Lubieniec	121,46	
Melgiew	56,60	
Minkowice	49,46	
Minkowice Kolonia	86,78	
Nowy Krępiec	38,92	
Piotrówek	124,07	
Podzámce	66,16	
Trzeciaków	90,94	
Trzeszkowice	66,32	
Żurawniki	80,50	
Średnia	68,83	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Melgiew

Tabela 12 Wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Dominów	18,74	22,04	0,75	2,33	0,99	0,66	0	0,30	55,68
Franciszków	20,14	16,73	6,62	3,60	2,44	1,29	0,43	0,24	31,73
Jacków	18,11	18,52	13,31	7,60	5,32	0,38	0,76	0	52,14
Janowice	16,40	24,61	1,86	2,60	1,30	2,42	0,18	0,29	70,49
Janówek	22,84	16,96	0,66	2,64	1,98	2,64	0	0,38	69,42
Józefów	18,39	24,90	14,00	2,80	2,80	0	0	0,40	72,28
Krępiec	24,23	17,15	7,66	3,72	1,86	2,48	0,20	0,74	37,34
Krzesimów	20,97	18,69	1,07	1,07	1,07	1,07	0	0	68,72
Lubieniec	0	0	2,52	2,95	1,36	1,26	0	0	121,46
Mełgiew	19,84	21,27	14,00	5,42	3,61	0,75	0	1,24	56,60
Minkowice	21,55	20,65	2,65	2,94	1,76	1,47	0	0,50	49,46
Minkowice Kolonia	18,50	21,00	4,82	1,20	0,80	1,60	1,20	0	86,78
Nowy Krępiec	24,88	12,72	2,13	3,06	1,95	1,17	0,83	0,31	38,92
Piotrówek	18,18	21,21	6,12	2,02	1,52	1,47	0,29	0	124,07
Podzamcze	16,22	20,65	2,89	3,21	2,40	0	0	0,58	66,16
Trzeciaków	21,16	21,16	5,70	3,85	2,84	0	0,44	0	90,94
Trzeszkowice	19,06	23,41	9,12	5,58	3,82	1,42	0,35	0,35	66,32
Żurawniki	19,72	23,00	1,08	3,76	2,15	0,96	0	0,44	80,50
Średnia arytmetyczna	18,82	19,14	5,38	3,35	2,22	1,17	0,26	0,32	68,83
Odchylenie standardowe	5,04	5,35	8,05	3,56	3,16	3,08	3,42	2,73	12,65

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 13 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Dominów	-0,02	0,55	-5,57	-0,28	-0,39	-0,16	-0,08	-0,01	-1,04
Franciszków	0,26	-0,45	0,15	0,07	0,07	0,04	0,05	-0,03	-2,93
Jacków	-0,14	-0,12	0,98	1,19	0,98	-0,26	0,15	-0,12	-1,30
Janowice	-0,48	1,02	-0,44	-0,21	-0,29	0,4	-0,02	-0,01	0,13
Janówek	0,8	-0,41	0,59	-0,20	-0,07	0,39	-0,08	0,02	0,05
Józefów	-0,09	1,07	1,03	-0,15	0,18	-0,38	-0,08	0,03	0,27
Krępiec	1,07	-0,37	0,24	0,10	-0,11	0,34	-0,17	0,18	-2,49
Krzesimów	0,41	-0,18	-0,53	-0,14	-0,26	-0,03	-0,08	-0,12	-0,01
Lubieniec	-3,73	-3,58	-0,34	-0,11	-0,26	0,02	-0,08	-0,12	4,16
Mełgiew	0,20	0,40	1,03	0,58	0,45	-0,14	-0,08	0,34	-0,97
Minkowice	0,54	0,28	-0,34	-0,11	-0,14	0,1	-0,08	0,06	-1,53
Minkowice Kolonia	-0,06	0,35	-0,11	-0,60	-0,44	0,14	0,27	-0,12	1,42
Nowy Krępiec	1,12	-1,2	-0,45	-0,25	-0,08	0	0,17	-0,01	-2,36
Piotrówek	-0,13	0,5	0,04	-0,37	-0,22	0,1	0,1	-0,12	4,36
Podzamcze	-0,48	0,18	-0,36	-0,04	0,05	0,38	-0,08	0,09	-0,21
Trzeciaków	0,43	0,38	0,04	0,14	0,19	-0,38	0,05	-0,12	1,75
Trzeszkowice	0,05	0,8	0,41	0,63	0,50	0,06	0,03	0,01	-1,20
Żurawniki	0,18	0,72	-0,53	0,11	0,02	0,07	-0,08	0,03	0,92

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności*	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców *	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców *	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 *
Dominów	-0,02	-0,55	5,57	-0,28	-0,39	-0,16	-0,08	0,01	1,04
Franciszków	0,26	0,45	-0,15	0,07	0,07	0,04	0,05	0,03	2,93
Jacków	-0,14	0,12	-0,98	1,19	0,98	-0,26	0,15	0,12	1,30
Janowice	-0,48	-1,02	0,44	-0,21	-0,29	0,4	-0,02	0,01	-0,13
Janówek	0,8	0,41	-0,59	-0,20	-0,07	0,39	-0,08	-0,02	-0,05
Józefów	-0,09	-1,07	-1,03	-0,15	0,18	-0,38	-0,08	-0,03	-0,27
Krępiec	1,07	0,37	-0,24	0,10	-0,11	0,34	-0,17	-0,18	2,49
Krzesimów	0,41	0,18	0,53	-0,14	-0,26	-0,03	-0,08	0,12	0,01
Lubieniec	-3,73	3,58	0,34	-0,11	-0,26	0,02	-0,08	0,12	-4,16
Mełgiew	0,20	-0,40	-1,03	0,58	0,45	-0,14	-0,08	-0,34	0,97
Minkowice	0,54	-0,28	0,34	-0,11	-0,14	0,1	-0,08	-0,06	1,53
Minkowice Kolonia	-0,06	-0,35	0,11	-0,60	-0,44	0,14	0,27	0,12	-1,42
Nowy Krępiec	1,12	1,2	0,45	-0,25	-0,08	0	0,17	0,01	2,36
Piotrówek	-0,13	-0,5	-0,04	-0,37	-0,22	0,1	0,1	0,12	-4,36
Podzámce	-0,48	-0,18	0,36	-0,04	0,05	0,38	-0,08	-0,09	0,21
Trzeciaków	0,43	-0,38	-0,04	0,14	0,19	-0,38	0,05	0,12	-1,75
Trzeszkowice	0,05	-0,8	-0,41	0,63	0,50	0,06	0,03	-0,01	1,20
Żurawniki	0,18	-0,72	0,53	0,11	0,02	0,07	-0,08	-0,03	-0,92

Źródło: Opracowanie własne.

*stymulanta

Tabela 15 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Demografia		Pomoc społeczna	Bezrobocie		Przestępczość	Patologie	Aktywność społeczna		Wskaźnik syntetyczny
Dominów	-0,02	-0,55	5,57	-0,28	-0,39	-0,16	-0,08	0,01	1,04	5,14
Franciszków	0,26	0,45	-0,15	0,07	0,07	0,04	0,05	0,03	2,93	3,75
Jacków	-0,14	0,12	-0,98	1,19	0,98	-0,26	0,15	0,12	1,30	2,48
Janowice	-0,48	-1,02	0,44	-0,21	-0,29	0,4	-0,02	0,01	-0,13	-1,3
Janówek	0,8	0,41	-0,59	-0,20	-0,07	0,39	-0,08	-0,02	-0,05	0,59
Józefów	-0,09	-1,07	-1,03	-0,15	0,18	-0,38	-0,08	-0,03	-0,27	-2,92
Krępiec	1,07	0,37	-0,24	0,10	-0,11	0,34	-0,17	-0,18	2,49	3,67
Krzesimów	0,41	0,18	0,53	-0,14	-0,26	-0,03	-0,08	0,12	0,01	0,74
Lubieniec	-3,73	3,58	0,34	-0,11	-0,26	0,02	-0,08	0,12	-4,16	-4,28
Mełgiew	0,20	-0,40	-1,03	0,58	0,45	-0,14	-0,08	-0,34	0,97	0,21
Minkowice	0,54	-0,28	0,34	-0,11	-0,14	0,1	-0,08	-0,06	1,53	1,84
Minkowice Kolonia	-0,06	-0,35	0,11	-0,60	-0,44	0,14	0,27	0,12	-1,42	-2,23
Nowy Krępiec	1,12	1,2	0,45	-0,25	-0,08	0	0,17	0,01	2,36	4,98
Piotrówek	-0,13	-0,5	-0,04	-0,37	-0,22	0,1	0,1	0,12	-4,36	-5,3
Podzamcze	-0,48	-0,18	0,36	-0,04	0,05	0,38	-0,08	-0,09	0,21	0,13
Trzeciaków	0,43	-0,38	-0,04	0,14	0,19	-0,38	0,05	0,12	-1,75	-1,62
Trzeszkowice	0,05	-0,8	-0,41	0,63	0,50	0,06	0,03	-0,01	1,20	1,25
Żurawniki	0,18	-0,72	0,53	0,11	0,02	0,07	-0,08	-0,03	-0,92	0,84

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danym obszarze/sołectwie.

Rewitalizacja ma służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że właśnie kwestie społeczne są podstawowymi przesłankami służącymi wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, a dopiero potem – aspekt gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny.

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Mełgiew przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), wykazała, że obszarem koncentracji problemów społecznych w gminie jest obszar zlokalizowany w miejscowościach: **Dominów, Franciszków, Jacków, Janówek, Krępiec, Krzesimów, Mełgiew, Minkowice, Nowy Krępiec, Trzeszkowice, Żurawniki.**

Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Mełgiew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Jak wcześniej wspomniano, dla poprawnego wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji należało dodatkowo w sołectwach gminy, zdiagnozować występowanie, co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych lub technicznych.

Sfera gospodarcza:

Wskaźnikiem jakości kapitału ludzkiego na danym terenie jest poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Mieszkańcy przedsiębiorczy nie boją się brania życia we własne ręce, zakładania własnej działalności gospodarczej i pracy na własny rachunek. Im mniej przedsiębiorstw, tym mniej miejsc pracy dla lokalnej ludności, dlatego tak istotne jest stworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Tabela 16 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0,14
Franciszków	0,83
Jacków	1,67
Janowice	0,63
Janówek	0,70
Józefów	0,00
Krępiec	0,56
Krzesimów	1,14
Lubieniec	0
Mełgiew	0,71
Minkowice	0,14
Minkowice Kolonia	0,01
Nowy Krępiec	0,74
Piotrówek	1,01
Podzamcze	0,29
Trzeciaków	0,52
Trzeszkowice	0,33
Żurawniki	0
Średnia	0,52

Źródło: UG Melgiew, rejestr CEIDG.

Tabela 17 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0,14
Franciszków	0,52
Jacków	0,69
Janowice	0
Janówek	0,70
Józefów	0
Krępiec	0,35
Krzesimów	0,16
Lubieniec	0
Mełgiew	0,80
Minkowice	0,29
Minkowice Kolonia	0,01
Nowy Krępiec	0,27
Piotrówek	0
Podzamcze	0,58
Trzeciaków	0
Trzeszkowice	0,33
Żurawniki	0,46
Średnia	0,29

Źródło: UG Mełgiew, rejestr CEIDG

Sfera środowiskowa:

Tabela 18 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	9,75
Franciszków	6,28
Jacków	6,40
Janowice	5,68
Janówek	6,74
Józefów	9,58
Krępiec	9,34
Krzesimów	8,36
Lubieniec	4,67
Mełgiew	9,07
Minkowice	7,87
Minkowice Kolonia	6,5
Nowy Krępiec	8,26
Piotrówek	8,08
Podzamcze	6,19
Trzeciaków	12,69
Trzeszkowice	9,03
Żurawniki	6,57
Średnia	7,83

Źródło: Opracowanie własne.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna:

Tabela 19 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	1
Franciszków	1
Jacków	2
Janowice	1
Janówek	1
Józefów	1
Krępiec	3
Krzesimów	3
Lubieniec	0
Melgiew	3
Minkowice	1
Minkowice Kolonia	0
Nowy Krępiec	1
Piotrówek	1
Podzamcze	1
Trzeciaków	1
Trzeszkowice	1
Żurawniki	1
Średnia	1,28

Źródło: UG Melgiew (3- zadowolająca, 2- dostateczna, 1- niska, 0- niedostateczna)

Sfera techniczna:

Tabela 20 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Dominów	0
Franciszków	0
Jacków	0
Janowice	0,03
Janówek	0,05
Józefów	0,08
Krępiec	0
Krzesimów	0,70
Lubieniec	1,46
Melgiew	3,52
Minkowice	0
Minkowice Kolonia	0,3
Nowy Krępiec	0,03
Piotrówek	0
Podzamcze	0,46
Trzeciaków	0
Trzeszkowice	0
Żurawniki	0,02
Średnia	0,37

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dominów	0,14	0,14	9,75	1	0
Franciszków	0,83	0,52	6,28	1	0
Jacków	1,67	0,69	6,40	2	0
Janowice	0,63	0	5,68	1	0,03
Janówek	0,70	0,70	6,74	1	0,05
Józefów	0,00	0	9,58	1	0,08
Krępiec	0,56	0,35	9,34	3	0
Krzesimów	1,14	0,16	8,36	3	0,70
Lubieniec	0	0	4,67	0	1,46
Mełgiew	0,71	0,80	9,07	3	3,52
Minkowice	0,14	0,29	7,87	1	0
Minkowice Kolonia	0,01	0,01	6,5	0	0,30
Nowy Krępiec	0,74	0,27	8,26	1	0,03
Piotrówek	1,01	0	8,08	1	0
Podzamcze	0,29	0,58	6,19	1	0,46
Trzeciaków	0,52	0	12,69	1	0
Trzeszkowice	0,33	0,33	9,03	1	0
Żurawniki	0	0,46	6,57	1	0,02
Średnia arytmetyczna	0,52	0,29	7,83	1,28	0,37
Odchylenie standardowe	2,63	2,33	2,83	3,22	6,01

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 22 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dominów	-0,14	-0,06	0,68	-0,09	-0,06
Franciszków	0,11	0,1	-0,55	-0,09	-0,06
Jacków	0,43	0,17	-0,5	0,22	-0,06
Janowice	0,04	-0,12	-0,76	-0,09	-0,06
Janówek	0,07	0,17	-0,38	-0,09	-0,05
Józefów	-0,2	-0,12	0,61	-0,09	-0,11
Krępiec	0,01	0,02	0,53	0,53	-0,06
Krzesimów	0,23	-0,05	0,19	0,53	0,05
Lubieniec	-0,2	-0,12	-1,12	-0,4	0,18
Mełgiew	0,07	0,22	0,44	0,53	0,55
Minkowice	-0,14	-0,12	0,01	-0,09	-0,06
Minkowice Kolonia	-0,19	-0,12	-0,47	-0,4	-0,01
Nowy Krępiec	0,08	-0,01	0,15	-0,09	-0,06
Piotrówek	0,19	-0,12	0,09	-0,09	-0,06
Podzamcze	-0,09	0,12	-0,58	-0,09	0,01
Trzeciaków	0,00	-0,12	1,71	-0,09	-0,06
Trzeszkowice	-0,07	0,02	0,42	-0,09	-0,06
Żurawniki	-0,2	0,07	-0,44	-0,09	-0,06

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 23 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.) *	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców *	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Dominów	0,14	-0,06	-0,68	-0,09	-0,06
Franciszków	-0,11	0,1	0,55	-0,09	-0,06
Jacków	-0,43	0,17	0,5	0,22	-0,06
Janowice	-0,04	-0,12	0,76	-0,09	-0,06
Janówek	-0,07	0,17	0,38	-0,09	-0,05
Józefów	0,2	-0,12	-0,61	-0,09	-0,11
Krępiec	-0,01	0,02	-0,53	0,53	-0,06
Krzesimów	-0,23	-0,05	-0,19	0,53	0,05
Lubieniec	0,2	-0,12	1,12	-0,4	0,18
Mełgiew	-0,07	0,22	-0,44	0,53	0,55
Minkowice	0,14	-0,12	-0,01	-0,09	-0,06
Minkowice Kolonia	0,19	-0,12	0,47	-0,4	-0,01
Nowy Krępiec	-0,08	-0,01	-0,15	-0,09	-0,06
Piotrówek	-0,19	-0,12	-0,09	-0,09	-0,06
Podzamcze	0,09	0,12	0,58	-0,09	0,01
Trzeciaków	0,00	-0,12	-1,71	-0,09	-0,06
Trzeszkowice	0,07	0,02	-0,42	-0,09	-0,06
Żurawniki	0,2	0,07	0,44	-0,09	-0,06

Źródło: Opracowanie własne.

*stymulanta

Tabela 24 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru	Liczba wskaźników kryzysowych
Dominów	0,14	-0,06	-0,68	-0,09	-0,06	1
Franciszków	-0,11	0,1	0,55	-0,09	-0,06	2
Jacków	-0,43	0,17	0,5	0,22	-0,06	3
Janowice	-0,04	-0,12	0,76	-0,09	-0,06	1
Janówek	-0,07	0,17	0,38	-0,09	-0,05	2
Józefów	0,2	-0,12	-0,61	-0,09	-0,11	1
Krępiec	-0,01	0,02	-0,53	0,53	-0,06	2
Krzesimów	-0,23	-0,05	-0,19	0,53	0,05	2
Lubieniec	0,2	-0,12	1,12	-0,4	0,18	3
Mełgiew	-0,07	0,22	-0,44	0,53	0,55	3
Minkowice	0,14	-0,12	-0,01	-0,09	-0,06	1
Minkowice Kol.	0,19	-0,12	0,47	-0,4	-0,01	2
Nowy Krępiec	-0,08	-0,01	-0,15	-0,09	-0,06	0
Piotrówek	-0,19	-0,12	-0,09	-0,09	-0,06	0
Podzamcze	0,09	0,12	0,58	-0,09	0,01	4
Trzeciaków	0,00	-0,12	-1,71	-0,09	-0,06	1
Trzeszkowice	0,07	0,02	-0,42	-0,09	-0,06	2
Żurawniki	0,2	0,07	0,44	-0,09	-0,06	3

Źródło: Opracowanie własne.

2.3. Podsumowanie diagnozy

Analiza wskaźnikowa pozwoliła zidentyfikować obszary Gminy Mełgiew, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk, co powoduje stan kryzysowy. Wskazanie obszarów było możliwe dzięki ocenie nasilenia koncentracji negatywnych zjawisk w oparciu o ocenę sumaryczną liczby wskaźników w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), których wartości wypadają gorzej w porównaniu do średniej wartości dla obszaru gminy. Jak wynika z powyższej tabeli obszary kryzysowe można zdiagnozować w zasadzie w każdej miejscowości Gminy Mełgiew.

Tabela 25 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Nazwa obszaru	Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej	Obecność wskaźników kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	Obecność terenów zdegradowanych	Udział Powierzchni [%]	Udział Ludności [%]
Dominów	TAK	TAK		5,0	6,37
Franciszków	TAK	TAK		2,7	12,61
Jacków	TAK	TAK		4,38	6,85
Janowice		TAK	TAK	6,84	3,03
Janówek	TAK	TAK	TAK	3,88	2,69
Józefów		TAK	TAK	6,37	2,49
Krępiec	TAK	TAK		9,95	18,59
Krzesimów	TAK	TAK	TAK	11,47	5,82
Lubieniec		TAK	TAK	1,3	1,02
Mełgiew	TAK	TAK	TAK	7,24	10,63
Minkowice	TAK	TAK		6,77	6,42
Minkowice Kolonia	TAK	TAK	TAK	1,06	1,91
Nowy Krępiec	TAK		TAK	3,78	10,28
Piotrówek				2,89	0,94
Podzamcze	TAK	TAK	TAK	16,01	3,24
Trzeciaków		TAK		2,29	1,80
Trzeszkowice	TAK	TAK		4,27	2,85
Żurawniki		TAK	TAK	3,72	2,03

Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych stanowi 86,38% powierzchni gminy i są one zamieszkiwane przez 96,83% mieszkańców gminy.

Cechuje je nagromadzenie negatywnych zjawisk kryzysowych, którym należy przeciwdziałać poprzez integrację działań w sferze społecznej i sferach współwystępujących (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Rewitalizacja dla swojej skuteczności na wyznaczonym obszarze na terenie gminy wymaga wieloletnich, wieloaspektowych i kompleksowych działań, a jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez aktywność w ramach wyznaczonych celów we wszystkich 5 sferach:

- ✓ społecznej – likwidacja oraz ograniczenie zjawisk patologicznych, ograniczenie ubóstwa i poprawa dostępności do usług publicznych,
- ✓ gospodarczej – rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji, ograniczenie zjawiska bezrobocia,
- ✓ środowiskowej – promocja postaw proekologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej – uporządkowanie przestrzeni publicznej, ochrona terenów

- o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych,
- ✓ technicznej - poprawa i rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja zabudowy.

Mapa 3 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Źródło: Opracowanie własne.

2.4. Wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji

Konieczne było zatem przystąpienie do kolejnego etapu delimitacji, by móc wskazać na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk) na obszarach zdegradowanych, obszaru rewitalizacji, który będzie się zawierał na terenie nie większym niż 20% udziału powierzchni ogółem gminy i zamieszkałym nie więcej niż 30% ogółu ludności Gminy Mełgiew.

W celu jednoznacznego wyznaczenia Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Mełgiew oraz wskazania na jakim obszarze Gminy Mełgiew (OZ) występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym (negatywnym) przypisano odpowiadające im wskaźniki.

Punktem odniesienia terytorialnego było wyodrębnienie w ramach miejscowości zdegradowanych Obszaru Rewitalizacji (OR) w oparciu o czynniki kryzysowe:

- 1) stan przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej, która po przeprowadzeniu działań inwestycyjnych może być wykorzystana w celu znaczącej poprawy stanu przestrzeni publicznej szczególnie w obszarze grup dysfunkcyjnych,
- 2) koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w związku z gęstością zaludnienia obszaru, co generuje i wzmacnia z natury negatywne postawy zachowania, szczególnie ze strony osób wykluczonych oraz pochodzących ze środowisk patologicznych.

Procedura wyznaczania OR opierała się na następujących założeniach:

OBSZAR REWITALIZACJI

Na przeznaczonym do rewitalizacji obszarze występują negatywne zjawiska przestrzenno-funkcyjne ze względu na brak odpowiedniego zagospodarowania terenu oraz zdegradowane technicznie budynki, które po renowacji technicznej i funkcjonalnej będą stanowić miejsce działań na rzecz rozwiązania problemów grup dysfunkcyjnych. Miejsce to jest w sposób zdecydowany wskazywane przez mieszkańców rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzenie i funkcjonalnie.

Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszar rewitalizacji. Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne ustalenie dodatkowych kryteriów. Według ustawy o rewitalizacji na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym.

Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej. Tereny te są zurbanizowane lub leżą w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych

Dodatkowymi argumentami wyznaczającymi obszary rewitalizacji są istotne funkcje społeczno-gospodarcze tych obszarów oraz stan zagospodarowania terenu, możliwego do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych

W skład obszaru rewitalizacji obszaru wchodzi dwa obszary, nieposiadające ze sobą wspólnych granic:

1. *Obszar I: Krzesimów – powierzchnia 767 ha, ludność – 586 osób*
2. *Obszar II: Mełgiew – powierzchnia 687 ha, ludność – 1106 osób*
3. *Obszar III: Podzamcze – powierzchnia 1528 ha, ludność – 337 osób*

Tabela 26 Delimitacja Obszaru Rewitalizacji Gminy Mełgiew

Numer Obszaru	Obszar Rewitalizacji		
	I	II	III
Nazwa obszaru/sołectwa	Krzesimów	Mełgiew	Podzamcze
Powierzchnia obszaru (ha)	5,4	17,2	7,0
Odsetek powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni gminy (%)	0,06	0,18	0,07
Liczba ludności obszaru (2021r.)	170	300	96
Odsetek ludności obszaru w ludności ogółem gminy (%)	1,72	3,03	0,97

Źródło: Opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji dotyczy terenów zdegradowanych, które charakteryzują się najwyższą koncentracją zjawisk negatywnych zwłaszcza w sferze technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej, których rozwiązanie poprzez wdrożenie działań zapisanych w GPR w wymierny sposób wpłynie na ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej (dla obszarów rewitalizacji są to przede wszystkim: dla obszaru Krzesimów – wysoki wskaźnik przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców, niska aktywność społeczna oraz niska kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.; dla obszaru Mełgiew: wysoki udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru, wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców, bezrobocie, wysoki wskaźnik przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców oraz niska kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.; dla obszaru Podzamcze: niski udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wysoki udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru, duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobocie, wysoki wskaźnik „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz niska kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.

Na wyznaczonym terenie rewitalizacji w ramach sołectw Krzesimów, Mełgiew i Podzamcze znajdują się zdegradowane tereny publiczne oraz budynki wymagające pilnej rewitalizacji, które po przeprowadzeniu projektów rewitalizacyjnych zyskają nowe funkcje i zostaną przeznaczone przede wszystkim na cele społeczne, kulturalne, turystyczne. Zgłaszanymi przez mieszkańców problemami społecznymi wyznaczonych obszarów rewitalizacji, a zatem, problemami które najmocniej dotyczą mieszkańców, rzutując na ich życie codzienne są w szczególności: obniżony poziom bezpieczeństwa publicznego oraz wysoka intensywność korzystania z pomocy publicznej. Wskazują one na problemy takie jak ubóstwo i nieradzenie sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Na spotkaniu konsultacyjnym mieszkańcy gminy ocenili wyznaczone obszary rewitalizacji pod kątem poziomu zagrożenia negatywnymi zjawiskami społecznymi, takimi jak bezrobocie i uzależnienia. Zwrócili również uwagę na zagrożenie patologiami w rodzinach takimi jak przemoc, narkomania i alkoholizm oraz rozpad więzi społecznych.

Przedstawiciele Urzędu Gminy wskazywali przede wszystkim na potrzeby związane z rewitalizacją głównych ulic, placów w centrum siedziby gminy oraz zdegradowanych budynków publicznych. Mieszkańcy wskazywali raczej tereny publiczne i rekreacyjne - niedobór miejsc umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu, brak alternatywnych form spędzenia wolnego czasu

W ocenie zarówno mieszkańców, jak i władz gminnych niezbędna jest modernizacja obiektów, w szczególności o znaczeniu edukacyjnym, usług społecznych i kulturalnych, które sprzyjają rozwojowi społeczno-gospodarczemu i poprawie sytuacji mieszkańców.

Często obiekty te wykorzystywane są na cele publiczne (CK, DPS). Biorąc pod uwagę konieczność dostosowania obiektów do potrzeb mieszkańców niezbędne jest ukierunkowanie działań infrastrukturalnych na kompleksową modernizację tych obiektów. Przyczyni się to nie tylko do podniesienia estetyki publicznej, ale przede wszystkim podniesie dostępność do obiektów publicznych, pozwoli na szersze ich wykorzystanie i w konsekwencji wpłynie na poprawę sytuacji mieszkańców i rozwój społeczny.

Rewitalizacja jest procesem, którego działania prowadzą do poprawy sytuacji społecznej. Mieszkańcy borykający się z problemami ubóstwa i bezrobocia oraz patologiami w rodzinach narażeni są na wykluczenie społeczne. Poprawa tej sytuacji będzie możliwa poprzez działania aktywizujące i integrujące społeczność. W tym celu konieczne jest zapewnienie odpowiedniego dialogu z mieszkańcami oraz dostosowanie infrastruktury społecznej i publicznej do potrzeb mieszkańców.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji działają jednostki gminne, tym: Urząd Gminy Mełgiew, Ośrodek Pomocy Społecznej w Mełgwi, Szkoła Podstawowa w Mełgwi, Szkoła Podstawowa w Krzesimowie oraz Centrum Kultury w Mełgwi, mogące pełnić różne funkcje społeczne, przede wszystkim edukacyjne, kulturalne i wsparcia społecznego. Zapewnienie dostępności do tych jednostek oraz prowadzenie za ich pośrednictwem działań wspierających

mieszkańców stanowi potencjał rewitalizacyjny, którego wykorzystanie wpłynie na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru.

Obszar Rewitalizacji I, obejmujący część miejscowości Krzesimów istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnioną funkcję, ponieważ skupione są tutaj najważniejsze instytucje pełniące funkcje reprezentacyjne i społeczne gminy. Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej.

Obszar Rewitalizacji II, obejmujący część miejscowości Mełgiew, ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnioną funkcję, ponieważ skupione są tutaj najważniejsze instytucje pełniące funkcje reprezentacyjne i centrotwórcze gminy. Pełni on funkcję gminnego ośrodka obsługi mieszkańców, w obszarze którego koncentrują się usługi publiczne (administracja samorządowa, kultury, ochrony zdrowia, edukacja) oraz usługi rynkowe. Jednocześnie podobszar rewitalizacji obejmuje tereny rekreacyjne, mające istotne znaczenie z punktu widzenia integracji społecznej, a wymagające interwencji ze względu na niewystarczające ich zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału. Istniejące stawy stanowią o potencjale rozwojowym tego miejsca, jednocześnie mieszkańcy i turyści zgłaszają, że podobszar ten nie jest atrakcyjny turystycznie. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu. Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej.

Działalność wymienionych instytucji, wzmacnia potencjał rewitalizacji co pozwala na rozwój przestrzeni integrującej i aktywizującej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także, w dalszej kolejności, potencjał obszaru jako miejsca realizacji usług różnego rzędu przez mieszkańców innych części gminy, a także turystów.

Podobszar rewitalizacji Mełgiew charakteryzuje:

- niezadawalający stan przestrzeni publicznych,
- niedobór miejsc umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu,
- niezadawalający stan infrastruktury publicznej spowodowany brakiem środków na remonty i modernizacje obiektów i otoczenia, co wpływa na ograniczenie ich funkcji użytkowych,
- niewystarczająca oferta kulturalna / niedobór alternatywnych form spędzenia wolnego czasu.

Obszar Rewitalizacji III stanowiący urbanizowaną część miejscowości Podzamcze jest obszarem peryferyjnym gminy i wymaga pilnego wsparcia lokalnej społeczności w celu niwelowania negatywnych zjawisk społecznych w oparciu o zrewitalizowane przestrzenie i budynki.

Projekty wybrane do realizacji na wskazanym terenie są ukierunkowane na rozwiązywanie istniejących problemów społecznych – dotyczą działań wspierających osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew.

Jednym z najważniejszych składowych rewitalizacji powinna być partycypacja społeczności lokalnej, a ogół zidentyfikowanych w ten sposób problemów społecznych w dużej mierze powinien przekładać się na rodzaj i sposób wdrażanych w danym miejscu zmian. Poddając analizie sytuację demograficzną na wybranym do rewitalizacji obszarze wynika, że dochodzi tam do ubytku naturalnego ludności. Pogłębia się problem starzenia demograficznego mieszkańców oraz zjawiska patologiczne. Działania wpisane w GPR dla wybranych obszarów rewitalizacji zakładają poprawę istniejących warunków, czyli: odbudowę relacji społecznych, poprawę jakości terenów o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, poprzez ich modernizację, oraz poprawę ogólnego ładu przestrzennego.

Tabela 27 Zakres obszaru rewitalizacji

Obszar

Obszar I Krzesimów

Numer działki

773, 772, 771/1, 774/6, 774/5, 774/7, 774/2, 775, 776, 570/1, 569/1, 775, 568, 567, 566, 565, 777, 778, 564, 563, 562, 561, 781, 782/1, 784, 780/1, 779/1, 567/2, 577/2, 578, 579/1, 579/2, 580, 581, 582/1, 583/1, 584/1, 586, 587, 588, 590, 593/1, 594/1, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605/1, 606/1, 607, 608, 609/1, 610/1, 614/1, 616/1, 620/1, 622/1, 623, 627/1, 629/1, 760, 762, 628/2, 628/1, 626/2, 626/1, 625,

Obszar II Mełgiew

624/1, 624/3, 624/4, 624/5, 621, 619, 618, 617, 615, 613, 612, 611/1, 611/3, 611/4, 592/4, 592/3, 582, 575/1, 575/2, 573, 572/3, 572/4, 571/2

442/6, 645, 644, 648, 642/2, 643, 1177, 642/1, 641, 640, 639/1, 639/2, 638, 637, 632, 636, 635, 634, 633/1, 633/2, 631, 630/1, 630/2, 629, 628, 627/2, 627/5, 627/4, 626/1, 624/5, 626/2, 1202, 624/6, 623/2, 623/3, 625, 623/1, 622, 620/1, 621/1, 620/3, 621/2, 620/4, 620/5, 620/6, 620/9, 620/10, 620/11, 620/8, 619, 618, 617, 616, 615, 614, 613, 612, 611/1, 611/3, 611/4, 610, 609, 1213, 608/2, 607/4, 607/3, 607/1, 606/1, 606/2, 605, 604, 599, 603, 602, 600, 601, 586, 442/11, 442/10, 443/4, 443/3, 444/5, 444/6, 444/4, 447, 446/1, 446/2, 448/2, 537, 345/2, 372, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 575, 574, 573, 572, 571, 517, 516, 515, 514, 513, 512, 511, 510, 509, 508, 507, 506, 505, 504, 503, 502, 501, 496, 497, 498, 499/1, 492/2, 500, 535, 596, 597, 595, 594, 593, 592, 591, 590, 570, 493, 494, 491, 488, 487, 486, 485

Obszar III Podzamcze

4/10, 4/11, 4/8, 4/6, 4/12, 4/13, 4/2, 4/1, 4/9, 4/7, 4/5, 4/3, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5, 6/6, 6/7, 577, 9/2, 9/3, 9/4, 8, 12, 13/3, 13/4, 13/5, 13/6, 13/2, 573/1, 603, 14, 15, 16, 17, 18/1, 18/2, 19/8, 19/10, 19/11, 19/1, 19/2, 19/3, 19/4, 19/5, 19/6, 19/7, 579, 617, 215, 216/3, 572, 580, 573/1, 571, 581

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Mełgiew

W myśl ustawy o rewitalizacji (art. 10 ust. 1), obszar obejmujący całość, bądź część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako Obszar Rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji ustala się, wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa/obszary, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg łączna powierzchnia wybranych sołectw nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie może stanowić więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Mełgiew spełnia kryteria określone w wytycznych ponieważ stanowi 0,31 % powierzchni gminy (29,6 ha) i jest zamieszkały przez 5,72% jej mieszkańców (566 osób).

Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Ustawie (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Obszary Rewitalizacji I Krzesimów – opis

Demografia:

Wieś Krzesimów ma 610 mieszkańców, z czego 42,6% stanowią kobiety, a 57,4% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o 7,7%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 74 i jest znacznie mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski. 60,3% mieszkańców wsi Krzesimów jest w wieku produkcyjnym, 21,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Krzesimów 65,8 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc nieznacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Zasoby mieszkaniowe:

W 2022 roku na obszarze rewitalizacji oddano do użytku 2 mieszkania (mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom). Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc

do użytku 3,28 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach we wsi Krzesimów to 5,00 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku we wsi Krzesimów to 120,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

W roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 47 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 33 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 3 nowe podmioty, a 4 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (9) podmiotów zarejestrowano w roku 2017, a najmniej (0) w roku 2011. W tym samym okresie najwięcej (5) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Krzesimów najwięcej (3) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (45) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,3% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 25,5% (12) podmiotów, a 70,2% (33) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Krzesimów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (30.3%) oraz Przetwórstwo przemysłowe (18.2%).

Edukacja:

W roku 2022 w obszarze rewitalizacji mieściła się 1 szkoła podstawowa - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jaworzników w Krzesimowie, w której w 8 oddziałach uczyło się 85 uczniów (41 kobiet oraz 44 mężczyzn).

Kultura:

Według danych z 2022 na obszarze rewitalizacji działała 1 biblioteka/filia publiczna posiadająca księgozbiór liczący 3 487 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudniony był 1 pracownik.

Zabytki:

- ◇ Zespół pałacowo-parkowy: pałac, oficyna, park krajobrazowy wraz z systemem wodnym.

Formy ochrony przyrody:

- ◇ Trzy dęby szypułkowe - *Quercus robur*.
- ◇ Siedem lip drobnolistnych - *Tilia cordata*.

Obszar Rewitalizacji I, obejmujący część miejscowości Krzesimów, ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnioną funkcję, ponieważ skupione są tutaj najważniejsze instytucje pełniące funkcje reprezentacyjne i społeczne gminy. Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej.

Obszar Rewitalizacji I charakteryzuje wysoka intensywność zabudowy, w szczególności zabudowy mieszkalnej i usługowej.

Obszar z wieloma problemami do których należą: brak liderów lokalnych aktywizujących lokalną społeczność (w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym), brak perspektyw dla młodych ludzi i problemy ze znalezieniem zatrudnienia, brak miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych umożliwiającym mieszkańcom aktywne spędzanie wolnego czasu; niezadawalający stan infrastruktury mieszkaniowej będącej w szczególności w rękach prywatnych. Kumulacja problemów społecznych i innych negatywnych zjawisk znacznie ogranicza pełnioną dotychczasową funkcję obszaru rewitalizacji i w wyniku pogłębiającego się kryzysu nie spełnia funkcji wyznaczonych mu przez lokalną społeczność. Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt

jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu **w sferze społecznej** zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar odznacza się wysokim poziomem przestępstw i wykroczeń. Liczba popełnionych naruszeń prawa na 100 mieszkańców wynosi 2,64 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 1,17. Obserwowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, takie jak przestępczość, przemoc i uzależnienia świadczą o rozpadzie więzi społecznych, dezintegracji społeczności lokalnej. Wysokiej przestępczości na obszarze rewitalizacji należy upatrywać m.in. w charakterze funkcjonalnym obszaru rewitalizacji. Dlatego poprawa bezpieczeństwa jest istotnym zadaniem dla polepszenia jakości życia lokalnych mieszkańców. Na obszarze brak jest także zarejestrowanych NGO, a kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r. jest nieco niższa od średniej w gminie.

Analizując pozostałe sfery największe zagęszczenie problemów obszaru dostrzega się **w sferze technicznej** wysoki udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru.

Problemem sfery gospodarczej jest rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, z której duża część to placówki handlowe i usługowe. Te miejsca generują negatywne zachowania społeczne, wpływając na ogólną atmosferę panującą na obszarze i bezpieczeństwo mieszkańców. Obecność osób spożywających alkohol w miejscach publicznych kształtuje niekorzystne wzorce konsumpcji wśród mieszkańców, w tym szczególnie młodzieży. Jednocześnie działające na obszarze firmy są relatywnie stabilne – notuje się tu mniej wyrejestrowań niż przeciętnie w gminie.

W przypadku **sfery środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej** obszar rewitalizacji charakteryzuje się stosunkowo niewielką skalą zjawisk kryzysowych na tle reszty gminy Mełgiew.

3.2. Obszary Rewitalizacji II Mełgiew – opis

Demografia:

Wieś Mełgiew ma 1 114 mieszkańców, z czego 52,4% stanowią kobiety, a 47,6% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 11,0%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 110 i jest nieznacznie większy od współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie większy od współczynnika dla całej Polski. 58,9% mieszkańców wsi Mełgiew jest w wieku produkcyjnym, 19,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Mełgiew 69,8 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc porównywalny do wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz porównywalny do wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Zasoby mieszkaniowe:

W 2022 roku na obszarze rewitalizacji oddano do użytku 6 mieszkań (rozumianych jako lokal mieszkalny jak i dom). Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 5,39 nowych lokali. Jest to wartość nieznacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach we wsi Mełgiew to 6,00 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku we wsi Mełgiew to 123,80 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

W 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 139 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 89 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 15 nowych podmiotów, a 5 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (15) podmiotów zarejestrowano w roku 2023, a najmniej (4) w roku 2010. W tym samym okresie najwięcej (11) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2022 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Mełgiew najwięcej (9) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (133) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,7% (1) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 23,0% (32) podmiotów, a 76,3% (106) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Mełgiew najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (34.8%) oraz Budownictwo (18.0%).

Edukacja:

W 2022 roku we wsi Mełgiew mieściły się 2 przedszkola, w których do 4 oddziałów uczęszczało 94 dzieci (45 dziewczynek oraz 49 chłopców). Dostępnych było 0 miejsc. Placówkę ma 1 szkoła podstawowa, w której w 9 oddziałach uczyło się 165 uczniów (87 kobiet oraz 78 mężczyzn).

Kultura i rekreacja:

Według danych z 2022 r. we wsi Mełgiew działała 1 biblioteka/filia publiczna posiadająca księgozbiór liczący 9 009 wolumenów. Zatrudniony był 1 pracownik.

Zabytki:

- ◊ Zespół kościoła parafialnego: kościół paraf. pw. św. Wita, d. kościół paraf. pw. św. Wita, cmentarz d. kościoła parafialnego wraz z drzewostanem, otoczony murem, dzwonnica, bramka-kapliczka.
- ◊ Cmentarz parafialny z kaplicą.
- ◊ Założenie przestrzenne pałacowo-parkowe.

Formy ochrony przyrody:

- ◊ Dwa dęby szypułkowe - *Quercus robur*.
- ◊ Grusza pospolita - *Pyrus communis*.

Obszar Rewitalizacji II, obejmujący część miejscowości Mełgiew, ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnioną funkcję. Skupione są tutaj najważniejsze instytucje pełniące funkcje reprezentacyjne i centrotwórcze gminy. Na terenie tym występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej. Pełni on funkcję gminnego ośrodka obsługi mieszkańców, w obszarze którego koncentrują się usługi publiczne (administracja samorządowa, kultura, ochrony zdrowia, edukacja) oraz usługi rynkowe. Jednocześnie podobszar rewitalizacji obejmuje tereny rekreacyjne, mające istotne znaczenie z punktu widzenia integracji społecznej, a wymagające interwencji ze względu na niewystarczające ich zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału. Istniejące stawy stanowią o potencjale rozwojowym tego miejsca, jednocześnie mieszkańcy i turyści zgłaszają, że podobszar ten nie jest atrakcyjny turystycznie. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu. Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej.

Działalność wymienionych instytucji, wzmacnia potencjał rewitalizacji co pozwala na rozwój przestrzeni integrującej i aktywizującej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także, w dalszej kolejności, potencjał obszaru jako miejsca realizacji usług różnego rzędu przez mieszkańców innych części gminy, a także turystów.

Podobszar rewitalizacji Mełgiew charakteryzuje:

- niezadawalający stan przestrzeni publicznych,
- niedobór miejsc umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu,

- niezadawalający stan infrastruktury publicznej spowodowany brakiem środków na remonty i modernizację obiektów i otoczenia, co wpływa na ograniczenie ich funkcji użytkowych,
- niewystarczająca oferta kulturalna / niedobór alternatywnych form spędzenia wolnego czasu.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu w sferze społecznej zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar charakteryzuje się wysokim udziałem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru (wskaźnik ten wynosi 21,27, przy średniej dla gminy 19,14). Duża liczba seniorów rodzi różne potrzeby w zakresie szeroko rozumianej dostępności związanej z zapotrzebowaniem na usługi związane z ochroną zdrowia, ale też bliskością usług i placówek handlowych. Oznacza również konieczność dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami, jak i przestrzeni publicznej, by umożliwić łatwiejsze przemieszczanie się. W kontekście rosnącej liczby osób starszych wyzwaniem staje się zjawisko alienacji społecznej, samotności, co przekłada się na potrzeby aktywizacyjne. Skupienie się na kwestiach jakości życia osób starszych jest istotne nie tylko z perspektywy dzisiejszych potrzeb, ale i przyszłych, co wiąże się z faktem, że udział seniorów będzie w kolejnych latach rosł. Zauważalny wzrost zostanie z pewnością odnotowany w grupie starszych seniorów, tj. powyżej 75 roku życia, których samodzielność może ulegać gwałtownemu pogorszeniu. Spośród problemów społecznych występujących na obszarze najpoważniejsze wiążą się z bezrobociem, ubóstwem wymagającym dużego wsparcia przez pomoc społeczną, bezradnością wychowawczą rodziców skutkującą słabym funkcjonowaniem dzieci i młodzieży w szkołach i trudnościami socjalizacyjnymi, a także problemy związane z przemocą, uzależnieniami itp. Przekładają się one na niski kapitał społeczny dużej części mieszkańców, brak aktywności społecznej i obywatelskiej. Zidentyfikowane w trakcie badania problemy świadczą o występowaniu na tym podobszarze kumulacji problemów społecznych, w której jedne deficyty generują inne, wzmacniając się w czasie. Spirala tych problemów sprawia, że osoby narażone najpierw na marginalizację, a następnie popadające w wykluczenie społeczne, bez wsparcia z zewnątrz, nie potrafią ani odnaleźć się na rynku pracy, ani radzić sobie w codziennym funkcjonowaniu.

Problemy ekonomiczne mogą również dotyczyć osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby wchodzące w wiek senioralny nie są tak chętnie zatrudniane i często również posiadają wykształcenie, które z perspektywy dzisiejszego rynku pracy jest niekonkurencyjne. Jednocześnie duży udział tych osób oznacza mniejszą pulę aktywnej siły roboczej. Mieszkańcy tracą poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. Brak integracji społeczności lokalnej, wpływa na więzi sąsiedzkie i społeczne, co przekłada się na poczucie wyobcowania i szerzenia się zjawisk patologicznych.

Na pierwszy plan wysuwają się problemy związane z bezrobociem, w tym długotrwałym bezrobociem, które najprawdopodobniej leżą u podstaw innych negatywnych zjawisk społecznych obecnych na obszarze rewitalizacji. Osoby bezrobotne, szczególnie te długotrwale, zmagają się z utratą poczucia własnej wartości i izolacją społeczną. Obszar rewitalizacji odznacza się wysokim poziomem udziału bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (5,42) przy średniej gminnej (3,36).

Obserwowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, takie jak przestępczość, przemoc i uzależnienia świadczą o rozpadzie więzi społecznych, dezintegracji społeczności lokalnej.

Obszar charakteryzuje także niska kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.

Analizując pozostałe sfery duże zagęszczenie problemów obszaru dostrzega się w sferze gospodarczej wysoki udział podmiotów wyrejestrowywanych. Problemem sfery gospodarczej jest duża rotacja prowadzonych działalności usługowych, co prowadzi do mniejszego przywiązania mieszkańców do lokalnie działających firm.

W przypadku sfery przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej należy zauważyć, że Obszar Rewitalizacji Mełgiew nie wykazuje znaczących problemów.

Jeśli chodzi o sferę techniczną należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie tych obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania. Obszar charakteryzuje się wysokim udziałem powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru (3,52, przy średniej gminnej 0,37).

Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców.

Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

3.3. Obszary Rewitalizacji III Podzamcze – opis

Demografia:

Podzamcze ma 339 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o 17,5%. Współczynnik feminizacji wynosi 105 i jest porównywalny do współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz porównywalny do współczynnika dla całej Polski. 63,1% mieszkańców Podzamcza jest w wieku produkcyjnym, 16,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58,4 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc znacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Zasoby mieszkaniowe:

W 2022 roku oddano do użytku 7 mieszkań (rozumiane jako lokal mieszkalny jak i dom). Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 20,65 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,71 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku to 125,30 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

W 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były 22 podmioty gospodarki narodowej, z czego 16 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 1 nowy podmiot, a 1 podmiot został wyrejestrowany. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (5) podmiotów zarejestrowano w roku 2022, a najmniej (0) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (4) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w we kolonii Podzamcze najwięcej (1) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (22) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 9,1% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 13,6% (3) podmiotów, a 77,3% (17) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w we kolonii Podzamcze najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (18.8%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (12.5%).

Kultura i rekreacja:

Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2022 roku: 1 (publiczne: 1, prywatne: 0), w tym obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: 0. 1 instytucja posiada sale widowiskowe, w których znajduje się 60 standardowych miejsc dla widzów.

Zabytki:

- ◇ Założenie przestrzenne pałacowo-parkowe, obejmujące: 1/ dawny zespół pałacowy: pałac, pawilon połączony z pałacem, oficyna, fragmenty muru oddzielającego dziedziniec pałacu od folwarku z zachowaną z bramą i furtą, brama oddzielona śladami fosy od dziedzińca pałacowego, 2/ park z aleją widokową oraz drzewostanem z dziedzińcem przed pałacem, 3/ kapliczka przydrożna przed bramą wjazdową.
- ◇ Cmentarzysko kurhanowe – stanowisko archeologiczne nr AZP 78-84/103-1

Formy ochrony przyrody:

Brak.

Obszar Rewitalizacji III, obejmujący część miejscowości Podzamcze, charakteryzuje peryferyjne położenie.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu **w sferze społecznej** zwraca się uwagę, iż zdelimitowany obszar charakteryzuje się niskim udziałem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru (wskaźnik 16,22, przy średniej dla gminy – 18,83) oraz wysokim udziałem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru (wskaźnik ten wynosi 20,65, przy średniej dla gminy 19,14). Duża liczba seniorów rodzi różne potrzeby w zakresie szeroko rozumianej dostępności związanej z zapotrzebowaniem na usługi związane z ochroną zdrowia, ale też bliskością usług i placówek handlowych. Oznacza również konieczność dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami, jak i przestrzeni publicznej, by umożliwić łatwiejsze przemieszczanie się. W kontekście rosnącej liczby osób starszych wyzwaniem staje się zjawisko alienacji społecznej, samotności, co przekłada się na potrzeby aktywizacyjne. Skupienie się na kwestiach jakości życia osób starszych jest istotne nie tylko z perspektywy dzisiejszych potrzeb, ale i przyszłych, co wiąże się z faktem, że udział seniorów będzie w kolejnych latach rosł. Zauważalny wzrost zostanie z pewnością odnotowany w grupie starszych seniorów, tj. powyżej 75 roku życia, których samodzielność może ulegać gwałtownemu pogorszeniu. Obszar charakteryzuje wysoki wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców (9,12), przy średniej dla gminy – 5,38.

Spośród problemów społecznych występujących na obszarze najpoważniejsze wiążą się z bezrobociem, ubóstwem wymagającym dużego wsparcia przez pomoc społeczną, bezradnością wychowawczą rodziców skutkującą słabym funkcjonowaniem dzieci i młodzieży w szkołach i trudnościami socjalizacyjnymi, a także problemy związane z przemocą, uzależnieniami itp. Przekładają się one na niski kapitał społeczny dużej części mieszkańców, brak aktywności społecznej i obywatelskiej. Zidentyfikowane w trakcie badania problemy świadczą o występowaniu na tym podobszarze kumulacji problemów społecznych, w której jedne deficyty generują inne, wzmacniając się w czasie. Spirala tych problemów sprawia, że osoby narażone najpierw na marginalizację, a następnie popadające w wykluczenie społeczne, bez wsparcia z zewnątrz, nie potrafią ani odnaleźć się na rynku pracy, ani radzić sobie w codziennym funkcjonowaniu.

Problemy ekonomiczne mogą również dotyczyć osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby wchodzące w wiek senioralny nie są tak chętnie zatrudniane i często również posiadają wykształcenie, które z perspektywy dzisiejszego rynku pracy jest niekonkurencyjne. Jednocześnie duży udział tych osób oznacza mniejszą pulę aktywnej siły roboczej. Mieszkańcy tracą poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. Brak integracji społeczności lokalnej, wpływa na więzi sąsiedzkie i społeczne, co przekłada się na poczucie wyobcowania i szerzenia się zjawisk patologicznych.

Na pierwszy plan wysuwają się problemy związane z długotrwałym bezrobociem, które najprawdopodobniej leżą u podstaw innych negatywnych zjawisk społecznych obecnych na obszarze rewitalizacji. Osoby bezrobotne, szczególnie te długotrwale, zmagają się z utratą poczucia własnej wartości i izolacją społeczną.

Obserwowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, takie jak przestępczość, przemoc i uzależnienia świadczą o rozpadzie więzi społecznych, dezintegracji społeczności lokalnej. Wskaźnik „Niebieskie

karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi dla obszaru 0,29, przy średniej dla gminy 0,26.

Obszar charakteryzuje także niska kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r. – 66,16, przy średniej dla gminy – 68,83.

Analizując pozostałe sfery duże zagęszczenie problemów obszaru dostrzega się w sferze gospodarczej wysoki udział podmiotów wyrejestrowywanych oraz niski udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Problemem sfery gospodarczej jest duża rotacja prowadzonych działalności usługowych, co prowadzi do mniejszego przywiązania mieszkańców do lokalnie działających firm.

W przypadku środowiskowej należy zauważyć, że obszar ma niski udział gospodarstw domowych z zamontowanymi instalacjami OZE. Ważnym problemem zdiagnozowanym na obszarze jest zabudowa wymagająca poprawy w zakresie energochłonności. Jedynie z rzadka można tu znaleźć budynki, które można określić mianem niskoemisyjnych. Potrzebna jest więc kontynuacja i intensyfikacja działań mających na celu wymianę źródeł ogrzewania oraz termomodernizację i zmniejszanie emisyjności zabudowy, a także zwiększenie promowania odnawialnych źródeł energii.

Z kolei w sferze przestrzenno-funkcjonalnej należy zauważyć, że obszar charakteryzuje niska dostępność do usług kultury i usług społecznych.

Jeśli chodzi o sferę techniczną należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie tych obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania. Obszar charakteryzuje się wysokim udziałem powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru (0,46, przy średniej gminnej 0,37).

W ramach konsultacji społecznych wskazywano na bardzo niski stopień skomunikowania z miejscowościami w obszarze gminy, co znacząco wpływa na potencjał tego obszaru i możliwości rozwojowe.

Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców.

Podobszar rewitalizacji III, został wskazany do rewitalizacji ze względu na problemy społeczne związane z niedoborem działań na rzecz lokalnej społeczności i znikomy udział w organizacjach obywatelskich oraz niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców. Kumulacja problemów społecznych i innych negatywnych zjawisk znacznie ogranicza pełnioną dotychczasową funkcję obszaru rewitalizacji i w wyniku pogłębiającego się kryzysu, nie spełnia funkcji wyznaczonych mu przez lokalną społeczność. Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

3.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikająca z konsultacji społecznych

W ramach konsultacji społecznych odbyło się spotkanie, podczas którego omówiony został projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mełgiew.

Spotkanie odbyło się w dniu 3 czerwca 2024 r. o godz. 16.00 w Urzędzie Gminy Mełgiew przy ul. Partyzanckiej 2 w Mełgwi (sala konferencyjna I. piętro).

Ogłoszenie o konsultacjach społecznych zostało zamieszczone w prasie lokalnej (Kurier Lubelski z dnia 9.05.2024 r.) oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Mełgiew (<https://melgiew.pl/2024/05/09/ogloszenie-o-przeprowadzeniu-konsultacji-spoecznych-projektu-uchwaly-rady-gminy-melgiew-w-sprawie-wyznaczenia->

obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji/). Konsultacje przeprowadzone zostały w okresie od dniach od **13 maja 2024 r. do 18 czerwca 2024 r.** w następujących formach:

- **Zbieranie uwag ustnych do protokołu** w dniach od 13 maja 2024 do 18 czerwca 2024r. osobiście lub telefonicznie w budynku Urzędu Gminy Mełgiew
- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej lub papierowej**, poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie www.melgiew.pl
- **Spotkanie otwarte z interesariuszami rewitalizacji**, umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkanie odbyło się w dniu 3 czerwca 2024 r. o godz. 16.00 w Urzędzie Gminy Mełgiew przy ul. Partyzanckiej 2 w Mełgwi, w którym uczestniczyło 8 mieszkańców gminy Mełgiew

W trakcie spotkania konsultacyjnego przedstawiono i omówiono między innymi następujące kwestie:

- projekt uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- mapę określającą granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- plan wdrożenia GPR Gminy Mełgiew,
- ogólne informacje dotyczące obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji,
- metodologię wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji,
- przedstawiono podział gminy na jednostki referencyjne,
- omówiono przeprowadzoną diagnozę z podziałem na strefę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną,
- przedstawiono wyznaczony obszar zdegradowany,
- przedstawiono wyznaczony obszar rewitalizacji,
- możliwości realizacji przyszłych projektów oraz kwestie możliwości pozyskania finansowania.

W trakcie konsultacji nie zostały zgłoszone żadne formalne uwagi.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy i rozmów z mieszkańcami w trakcie konsultacji wskazują na potrzebę kompleksowej interwencji w sferze społecznej. Odwołują się do integracji mieszkańców i zakładają realizację przedsięwzięć umożliwiających aktywizację życia społecznego, integrację mieszkańców i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.

Konieczne jest podejmowanie różnorodnych przedsięwzięć, które wywołają długofalowe efekty: rozwój przedsiębiorczości, wzrost liczby nowych miejsc pracy oraz efektywne wykorzystanie posiadanych przez obszar zasobów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych na rzecz wzmocnienia funkcji gospodarczych, przede wszystkim turystyki.

Ponadto należy skupić się na zwiększeniu funkcjonalności i jakości przestrzeni publicznej obszaru oraz na poprawie stanu infrastruktury społecznej. Realizacja tego celu wymaga bezpośredniej interwencji w przestrzeń, jej pełniejsze i bardziej funkcjonalne wykorzystanie, poprawę jej estetyki oraz nadanie jej nowych cech i funkcji, przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury (przede wszystkim społecznej), co w istotnym stopniu przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców i sprzyjać będzie generowaniu pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych.

Przedstawione wnioski z przeprowadzonych w gminie konsultacji pokrywają się w dużej mierze z wnioskami z przeprowadzonej analizy statystycznej obszaru rewitalizacji i wskazują na znaczne potrzeby rewitalizacyjne tych terenów. Wybór zatem właściwych zadań rewitalizacyjnych pozwoli na zniwelowanie dysproporcji rozwojowych tych terenów.

Podsumowując, na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano zespół kluczowych problemów, które powinny zostać rozwiązane w pierwszej kolejności. Pozwoli to na odpowiednią, skoncentrowaną tematycznie i przestrzennie interwencję zapewniającą osiągnięcie wymiernych korzyści w postaci poprawy jakości mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W celu podsumowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się analizą SWOT, tj. metodą umożliwiającą kompleksową analizę strategiczną sytuacji na danym obszarze, z uwzględnieniem wszystkich istotnych aspektów. Zastosowanie tej metody pozwoliło zrozumieć zidentyfikowane zależności pomiędzy danymi i umożliwiło dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji¹. Proces definiowania elementów analizy SWOT, jak też identyfikacji problemów i potencjałów na obszarze rewitalizacji przeprowadziła grupa ekspercka, wykorzystując w tym celu również m.in. wyniki badań ankietowych mieszkańców oraz wnioski z dyskusji przeprowadzonej podczas spotkań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki obu analiz przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 28 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Mocne strony	Słabe strony
▪ Położenie geograficzne - bliskość miasta Świdnik i Lublina, ▪ atrakcyjne tereny rolnicze i przyrodnicze, potencjał dla rozwoju agroturystyki ▪ zasoby środowiska naturalnego – walory przyrodnicze ▪ rozległa i spójna sieć hydrograficzna (stawy) ▪ bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne (duża ilość obiektów zabytkowych) ▪ spójność historyczna i kulturowa (Szlak Jana III Sobieskiego) ▪ zasoby kapitału społecznego – aktywność mieszkańców i zainteresowanie problemami lokalnymi ▪ działalność organizacji pozarządowych ▪ rozwinięta sieć instytucji otoczenia kultury ▪ ekologiczna produkcja rolna	▪ starzenie się społeczeństwa i odpływ młodych ludzi ▪ niska dywersyfikacja gospodarcza, dominacja rolnictwa ▪ brak odpowiedniego zagospodarowania terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich ▪ niski poziom estetyki przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej ▪ niknące poczucie tożsamości lokalnej ▪ niedostateczna ilość miejsc pracy ▪ niedoinwestowanie gminy w zakresie budowania atrakcji turystycznych ▪ emigracja osób posiadających wysokie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe ▪ niska dostępność ludności wiejskiej do obszaru lokalnych usług materialnych i niematerialnych ▪ zły stan techniczny obiektów i potrzeba ich remontów ▪ brak rozwiniętej działalności kulturalnej na terenach wiejskich ▪ duża liczba budynków zabytkowych wymagających znacznych nakładów finansowych na remonty i renowacje ▪ niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa w niektórych obszarach ▪ niewystarczająca oferta edukacyjno - aktywizująca dla dzieci, dorosłych i seniorów

Szanse	Zagrożenia
--------	------------

¹ Analiza SWOT – technika analityczna pozwalająca na porządkowanie danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia.

▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy unii europejskiej w okresie 2021-2027 ▪ wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych do rozwoju turystyki wiejskiej ▪ bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług ▪ rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu ▪ rozwój sektora turystycznego ▪ wykorzystanie zaangażowania organizacji pozarządowych i grup społecznych ▪ rozwój sektora usług realizujących potrzeby osób starszych	▪ postępujący niż demograficzny ▪ negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie ▪ możliwość wystąpienia kolejnej fali pandemii covid-19 i związanych z nią negatywnych konsekwencji dla zdrowia mieszkańców i rozwoju gospodarczego ▪ migracja edukacyjna i zarobkowa młodych ludzi poza teren gminy, bez planów powrotu ▪ postępujący proces starzenia się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji ▪ słabe zabezpieczenie atrakcyjnych i zabytkowych elementów środowiska naturalnego przed ich degradacją ▪ niestabilny rynek w sektorze rolnictwa ▪ wysoki poziom migracji zewnętrznej (zagranicznej) ▪ niska atrakcyjność inwestycyjna regionu ▪ niska opłacalność produkcji rolnej ▪ wzrost bezrobocia ▪ zanikanie kultury ludowej i lokalnych tradycji na skutek starzenia się społeczeństwa ▪ nasilająca się izolacja mieszkańców (niska aktywność społeczna i słabnąca więź z miejscem zamieszkania) ▪ duża konkurencja w zakresie oferty turystycznej w woj. lubelskim
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29 Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.

Numer problemu	Opis zidentyfikowanych problemów		Opis potencjału umożliwiającego rozwiązanie zidentyfikowanych problemów
P1	niewystarczająca oferta edukacyjno - aktywizująca dla dzieci, dorosłych i seniorów	⇒	dostępność obiektów, w których można zorganizować zajęcia aktywizujące z zapewnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami
P2	słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji	⇒	bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług
P3	wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)	⇒	organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji, które stanowią potencjał do aktywizacji społecznej mieszkańców
P4	niewystarczający poziom konkurencyjności lokalnej przedsiębiorczości	⇒	promocja przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców identyfikacja i tworzenie atrakcji i produktów turystycznych opartych na lokalnych zasobach

P5	niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz turystów	⇒	wysoki potencjał terenów atrakcyjnych krajobrazowego oraz przestrzeni publicznej umożliwiającej rozwój oferty czasu wolnego
P6	wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych	⇒	dostępność obiektów, które można wykorzystać na potrzeby rozwoju usług komunalnych
P7	niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	wysoki potencjał historycznych miejsc i lokalnych tradycji, które można wykorzystać do umacniania tożsamości lokalnej
P8	niezadawalający stan przestrzeni publicznych	⇒	wysoki potencjał przestrzeni publicznej, która może zostać odnowiona i zagospodarowana w sposób przyjazny mieszkańcom
P9	niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji	⇒	duże poparcie społeczne dla działań poprawiających bezpieczeństwo w gminie Mełgiew

Źródło: Opracowanie własne.

Program zakłada dążenie do przezwyciężenia zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów. Bazując na diagnozie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano konkretne potrzeby rewitalizacyjne, które zostały ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 30. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Mełgiew

Sfera	Potrzeby
Społeczna	Poprawa stopnia integracji społecznej mieszkańców Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P7 Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców → Integracja społeczna dzieci, młodzieży osób dorosłych i seniorów dzięki utworzeniu atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego → Ograniczenie patologii społecznych poprzez tworzenie programów pomocy dla osób potrzebujących i aktywizację społeczną i kulturalną mieszkańców → Tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców
	Wzrost aktywizacji społecznej mieszkańców (zwłaszcza z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym) oraz organizacji pozarządowych. Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P3. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Przeciwdziałanie bezrobociu i walka z ubóstwem poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych oraz aktywizację zawodową → Włączenie osób starszych w życie społeczne → Wspieranie postaw proekologicznych i proaktywnych wśród lokalnej społeczności → Poprawa jakości i wyposażenia infrastruktury społecznej
	Zapotrzebowanie na większą różnorodność i dostępność oferty edukacyjnej, kulturalnej i oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców oraz turystów Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P5. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Promocja oferty turystycznej gminy → Organizacja lokalnych wydarzeń inicjowanych przez społeczność → Utworzenie miejsc spotkań i wypoczynku blisko natury dla mieszkańców i turystów

	Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji i przeciwdziałanie patologiom społecznym Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P9. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa (monitoring) → Ograniczenie patologii społecznych poprzez tworzenie programów pomocy dla osób potrzebujących i aktywizację społeczną i kulturalną mieszkańców
Gospodarcza	Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P4 Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Promocja przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców → Promocja gospodarcza i turystyczna → Tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej → Tworzenie oraz wspieranie rozwoju i marketingu lokalnych produktów turystycznych
Przestrzenno-funkcjonalna	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P6 i P8. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Poprawa estetyki i stanu technicznego obiektów zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji → Poprawa estetyki i atrakcyjności terenów zielonych, skwerów i parków → Modernizacja infrastruktury technicznej, np. wodno-kanalizacyjnej → Ochrona zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych → Utworzenie miejsc spotkań i wypoczynku blisko natury dla mieszkańców i turystów
Techniczna	Wprowadzenie rozwiązań służących poprawie jakości i dostępności infrastruktury komunalnej Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P1. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Realizacja projektów zgodnie z obowiązującymi zasadami uniwersalnego projektowania i zasadami powszechnej dostępności obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej. → Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej i społecznej dla osób niepełnosprawnych/seniorów
Środowiskowa	Poprawa stanu środowiska na terenach cennych przyrodniczo oraz wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P2 i P8 Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: → Utworzenie miejsc spotkań i wypoczynku blisko natury dla mieszkańców i turystów → Organizacja szkoleń i kursów w zakresie postaw ekologicznych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

3.5. Potencjały obszaru rewitalizacji i ich wzajemne powiązania

Przedmiotem pogłębionej diagnozy jakościowej obszaru rewitalizacji były wybrane problemy zidentyfikowane w wyniku analizy wskaźnikowej, oraz potencjały tego obszaru.

Narzędzia diagnozy jakościowej oraz partycypacji społecznej pozwoliły przyjrzeć się bliżej wybranym kwestiom problemowym, dały również możliwość rozpoznania potrzeb i oczekiwań poszczególnych grup społecznych: młodzieży, seniorów, rodziców małych dzieci, społeczników i aktywnych mieszkańców, przedsiębiorców - czyli mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji.

Badana problematyka dotyczyła wzajemnych powiązań kwestii społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych.

Obszar rewitalizacji, jak i cała gmina Mełgiew, dysponuje bogatym potencjałem środowiskowym, przestrzenno-

technicznym jak i społeczno-gospodarczym.

Wskazać należy w szczególności na walory krajobrazowo - kulturowe (historyczne struktury przestrzenne gminy Mełgiew, obszary cenne przyrodniczo) (sfera środowiskowa i funkcjonalno-przestrzenna), które w połączeniu z możliwością pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 stanowią bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług (sfera gospodarcza). Realizacja inwestycji infrastrukturalnych będzie odzwierciedlała zapisy koncepcji działań rewitalizacyjnych ujętych w GPR gminy Mełgiew, tak aby dostrzegalne było pozytywne oddziaływanie projektu na zrewitalizowaną przestrzeń szczególnie w aspektach społecznych oraz gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych zgodnie z przeprowadzoną diagnozą i opisem obszaru poddawanego przekształceniom - rewitalizacji. Celem realizacji zamierzeń GPR jest przeciwdziałanie postępującej degradacji środowiska, kultury, dziedzictwa naturalnego poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów o znacznej wartości kulturowej, turystycznej oraz przyrodniczej.

Planowane działania zwiększą potencjał regionu oraz wpłyną pozytywnie na pobudzenie rozwoju i zmian jakościowych w następstwie ożywienia aktywności społecznej i gospodarczej oraz poprawy stanu zamieszkiwanego środowiska.

Ponadto, obszar rewitalizacji dysponuje bogatym rezerwuarem zasobów przestrzenno- technicznych – gminnych nieruchomości i terenu, którym należy nadać nowe funkcje oraz poprawić ich kondycję i stan zagospodarowania (sfera funkcjonalno-przestrzenna), co w połączeniu z wysokim poziomem wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe (sfera społeczna) będzie stanowić podstawę działań zmierzających do modernizacji i zwiększenia dostępności zdegradowanych budynków służących celom społecznym (sfera techniczna). Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych (sfera społeczna) przyczyni się do propagowania zastosowania w budynkach nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości środowiska (sfera środowiskowa).

Spotkania z mieszkańcami oraz organizacjami wskazują przede wszystkim na konieczność lepszego wykorzystania istniejących potencjałów, a w szczególności łączenia i integrowania zasobów, funkcji i środowisk, w celu podniesienia jakości życia mieszkańców i dalszego wzmacniania kondycji społeczno-gospodarczej gminy.

4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Zgodnie z art. 15 ust. 3 i 4 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać m.in. „opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”. Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia jego obraz stanowiący efekt działań rewitalizacyjnych, będący jednocześnie pożądanym z punktu widzenia mieszkańców i innych interesariuszy. Pokazuje, jakie pozytywne skutki przyniosły wiązki przedsięwzięć. Kształt wizji odpowiada zarówno potrzebom i oczekiwaniom lokalnych społeczności, jak i zdiagnozowanym wcześniej problemom, a co za tym idzie – określonym na ich podstawie celom projektowanych działań.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego przewidzianego do rewitalizacji została zdefiniowana następująco:

Rewitalizacja Gminy Mełgiew przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez szereg komplementarnych działań obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno – funkcjonalną i środowiskową.

W sferze społecznej nastąpi poprawa jakości kapitału społecznego, poprzez wzrost integracji mieszkańców oraz wzrost poziomu uczestnictwa w życiu gminy. Przeprowadzone działania pozwolą na pogłębienie świadomości i więzi społecznej oraz odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Rewitalizacja pozwoli wygenerować impulsy do przeciwdziałania patologiom społecznym – zaktywizuje osoby młode, najbardziej narażone na negatywne zjawiska społeczne oraz zachęci pozostałych mieszkańców do wspólnego działania.

W sferze technicznej (a pośrednio również funkcjonalno – przestrzennej oraz środowiskowej) nastąpi poprawa w zakresie ład przestrzennego. Odnowione zostaną tereny i budynki gminy Mełgiew, która posiada znaczny potencjał przyrodniczy i kulturowy.

Dzięki rewitalizacji zostaną stworzone infrastrukturalne warunki do integrowania społeczności i prowadzenia działalności kulturalnej, społecznej czy gospodarczej. Poprawa stanu przestrzeni publicznej przyniesie wymierne efekty w postaci większego zaangażowania mieszkańców w dbanie o najbliższe otoczenie.

W sferze gospodarczej nastąpi aktywizacja wewnętrznego potencjału przedsiębiorczego mieszkańców. Obszar rewitalizacji stanie się atrakcyjnym miejscem prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki podjętym działaniom wzrośnie szansa na zwiększenie aktywności młodych mieszkańców, którzy postanowią zostać w gminie a tym samym, przyczynią się do zwiększania jej konkurencyjności.

Rewitalizacja jest procesem, który ma na celu wyprowadzić daną jednostkę z sytuacji problemowej związanej z koncentracją przede wszystkim problemów społecznych. Przystępując do prac nad Programem Rewitalizacji Gmina Mełgiew w pierwszej kolejności podjęła działania zmierzające do określenia rodzaju oraz natężenia zjawisk niekorzystnych w przestrzeni gminy. Przeprowadzona na wstępie diagnoza pozwoliła określić główne grupy problemów charakteryzujących poszczególne jednostki oraz wyłonić te, których rozwiązanie przy wykorzystaniu dostępnych dla władz gminy (oraz pozostałych interesariuszy działań) narzędzi i możliwych źródeł finansowania są możliwe oraz przyniosą wymierne korzyści dla gminy w postaci poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Zaprezentowana powyżej wizja pozwala na sformułowanie trzech dopełniających się celów, które jednocześnie odnoszą się do zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji, a także uwzględniają potrzeby jego mieszkańców.

Identyfikację wyzwań strategicznych GPR cechuje podejście zintegrowane:

- przyjęte cele i kierunki działań uszeregowane z wnioskami płynącymi z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji; identyfikowała występujące problemy i potencjały rozwojowe, na podstawie których określono główne potrzeby rewitalizacyjne; takie podejście zapewnia integrację działań, mających na celu wyprowadzanie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego przy wykorzystaniu jego potencjałów, co powinno wygenerować impuls rozwojowy;
- komplementarność problemowa oznaczała ustalenie powiązań między zaobserwowanymi negatywnymi zjawiskami na podstawie analizy sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, co pozwoliło na określenie dopełniających się celów, które oddziałują na zidentyfikowane kryzysy;
- cele i kierunki działań GPR oraz wynikające z nich przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zintegrowane – ujednolicone z zakresem programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027 (FEL) – zastosowanie takiego podejścia umożliwia wykorzystanie przy opisie przedsięwzięć wskaźników produktu i rezultatu powiązanych z realizacją FEL.

5. Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Zgodnie z ustawą zdefiniowany obszar rewitalizacji będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew wyznaczone zostały główne cele rewitalizacji:

- 1 Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców
- 2 Poprawa jakości życia mieszkańców

Cele są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji. Każdy z celów głównych rewitalizacji jest dopełniany przez kierunki działań.

Sfera	Cel główny	Kierunek działań	Zdiagnozowane problemy	Beneficjenci	Przewidywane efekty
Społeczna/ Gospodarcza	1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców	1.1. Włączanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją	– wysokie bezrobocie – duża liczba osób korzystających z opieki społecznej	Wszyscy mieszkańcy obszarów rewitalizacji, a zwłaszcza: – osoby niepełnosprawne – osoby bezrobotne – dzieci i młodzież – organizacje pozarządowe	– kompleksowe wsparcie osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem oraz pomoc osobom dotkniętym długotrwałą lub ciężką chorobą, zamieszkujących na obszarze rewitalizacji – przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia – zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji we współdziałaniu na rzecz obszaru rewitalizacji – zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym – pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie handlu i usług
		1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców	– wysoka przestępczość – niska integracja społeczna – wykluczenie społeczne osób ubogich i starszych – brak oferty czasu wolnego dla młodzieży		
Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna i środowiskowa	2. Poprawa jakości życia mieszkańców	2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej	– występowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej – brak dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób o szczególnych potrzebach – ograniczony dostęp do usług społecznych i publicznych – zdegradowane przestrzenie publiczne	Wszyscy mieszkańcy miejscowości, a zwłaszcza: – osoby niepełnosprawne – osoby bezrobotne – dzieci i młodzież – organizacje pozarządowe	– uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych – wykorzystanie walorów krajobrazowych do stworzenia infrastruktury rekreacyjnej z zachowaniem i ochroną obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej – zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej – zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców – podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
		2.2. Promowanie i wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska			

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. wprost wskazuje, że gminny program rewitalizacji powinien obejmować opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

W dokumencie można wydzielić podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne i pozostałe dopuszczalne (uzupełniające). Adekwatnie pierwszy typ powinien zawierać konkretny opis, tj.: nazwę, podmiot realizujący, zakres zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

W rozdziale zaprezentowano zestawienie planowanych oraz przygotowanych zgodnie z zapisami art. 15 ust.1 ustawy o rewitalizacji, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2025- 2030 . Przedstawiona lista projektów jest zgodna z wymogami art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji oraz art. 36 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), co pozwala uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT.

Projekty identyfikowane były oddolnie w ramach otwartego naboru na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W terminie od 1-14 sierpnia 2024 r. został przeprowadzony nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły być ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2025-2030.

Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej Urzędu Gminy Mełgiew. W trakcie naboru wpłynęło 8 fiszek projektowych zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji oraz Gminę Mełgiew.

Przedsięwzięcia na liście podstawowej zawarte w GPR zostały zweryfikowane przez Urząd Gminy Mełgiew, przede wszystkim pod kątem:

- formalnym, tj. położenia na podobszarach rewitalizacji (lub właściwego uzasadnienia w przypadku położenia poza obszarem),
- opisu przedsięwzięcia, w tym problemów obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie, głównego celu projektu oraz zakresu realizowanych zadań,
- spójności z celami procesu rewitalizacji oraz skali ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców,
- osiągniętych prognozowanych rezultatów zgłaszanych projektów wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- ich wykonalności z punktu widzenia prawa własności nieruchomości, na których przewidziano interwencję,
- pod kątem działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie,
- czasu realizacji (w latach obowiązywania GPR).

Założeniem naboru było zebranie projektów przyczyniających się do poprawy lub rozwiązania problemów obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej i technicznej – zdiagnozowanych na etapie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji.

Projekty główne to projekty, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Ważne, by projekty uzupełniały się i były ze sobą spójne.

Wszystkie przedsięwzięcia, które zostały ujęte na liście projektów podstawowych, spełniają warunek poprawy dostępności w stosunku do osób, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Horyzont czasowy realizacji projektów wskazano na lata 2025-2030, co umożliwia ich realizację w okresie obowiązywania GPR.

Opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały opracowane w oparciu o aktualny, faktyczny stan ich przygotowania. W przypadku projektów niekompletnych na dzień składania formularza projektowego, które np. nie posiadały dokumentacji technicznej, ich opisy zostały ujęte w sposób ogólny z założeniem ich sprecyzowania na dalszym etapie.

Odpowiedzialność za deklaracje dotyczące sposobu realizacji projektów, zakładanych celów, szacowanej wartości oraz planowanych do wykorzystania źródeł finansowania jest każdorazowo przypisywana podmiotom zgłaszającym.

W zakresie wartości przedsięwzięć oraz typu ich finansowania zapisy GPR nie definiują ostatecznie rodzaju i źródła finansowania, ponieważ będą one precyzowane każdorazowo przez wnioskodawcę na etapie dokumentacji technicznej oraz analiz finansowych, wykonywanych na potrzeby aplikowania o zewnętrzne granty.

Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiono poniżej.

1.	Nazwa przedsięwzięcia: Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym.					
Sfera rewitalizacji						
Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa						
Cel GPR						
1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców						
2. Poprawa jakości życia mieszkańców						
Kierunek Działań GPR						
1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców						
2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Mełgiew						
Zakres realizowanych zadań						
Modernizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu w celu przywrócenia oraz nadania jej nowych funkcji użytkowych, w tym społecznych, turystycznych i kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. Obiekt wymaga rozbudowy ze względu na stopień degradacji – budynek w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (wysoka awaryjność przestarzałych sieci wewnętrznych budynku, niedostateczne parametry termoizolacyjności) oraz nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom. Rewitalizacja i adaptacja budynku na salę widowiskowo – kinową, wraz z zapleczem kuchennym i węzłem sanitarnym.						
Miejsce realizacji projektu						
Obszar rewitalizacji, Podzamcze dz. nr 215, 617, 572, 580, 571						
Okres realizacji projektu						
2025-2028						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
7 380 000	1 107 000	-	6 273 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 300 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Rewitalizacja i adaptacja obiektu wpłynie pozytywnie na atrakcyjność obiektu wśród mieszkańców.

Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój kultury oraz turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych. Realizacja projektu może znacząco przyczynić się do eliminacji problemów społecznych na danym obszarze poprzez różnorodne działania skierowane na poprawę warunków życia, aktywizację społeczności lokalnej oraz wsparcie gospodarcze. Projekt polega na rozbudowie i modernizacji zdegradowanego budynku w celu przywrócenia lub nadania mu nowych funkcji użytkowych:

- Wzmacnianie więzi społecznych (projekt sprzyja integracji społeczności, redukując izolację społeczną poprzez możliwość organizowania inicjatyw kulturalnych budujących poczucie wspólnoty i przynależności.
- Edukacja i rozwój osobisty (wsparta infrastruktura umożliwi realizację programów edukacyjnych i szkoleniowych: Wsparcie dla edukacji formalnej i nieformalnej, kursy zawodowe i programy rozwoju umiejętności pomagają mieszkańcom w zdobywaniu kwalifikacji i lepszej pracy. Zajęcia dla dzieci i młodzieży: Programy pozaszkolne i sportowe pomagają w rozwijaniu talentów i zainteresowań młodzieży, co może zmniejszać ryzyko zachowań patologicznych).
- Włączenie społeczne i przeciwdziałanie wykluczeniu (wsparcie dla grup marginalizowanych: projekty mogą oferować specjalne programy dla osób starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych czy długotrwale bezrobotnych, pomagając im w integracji ze społeczeństwem.
- Równość szans: Inicjatywy na rzecz równości płci, wsparcie dla mniejszości etnicznych i przeciwdziałanie dyskryminacji zwiększają spójność społeczną.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych

P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych

P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

2. Nazwa przedsięwzięcia: **Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa						
Cel GPR						
2. Poprawa jakości życia mieszkańców						
Kierunek Działań GPR						
2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej						
2.2. Promowanie i wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Mełgiew						
Zakres realizowanych zadań						
Utworzenie ścieżki pieszej rekreacyjnej wokół stawów w Mełgwi oraz budowa mostków dla pieszych nad rzeką Stawek wraz z budową oświetlenia i monitoringu oraz wykonaniem elementów małej architektury.						
Miejsce realizacji projektu						
Obszar rewitalizacji, Mełgiew, dz. nr 372, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 570, 493, 494, 491, 488, 487						
Okres realizacji projektu						
2025-2028						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
5 000 000	750 000	-	4 250 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 8,1112 ha						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 300 osób						
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 300 osób						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						
Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów: – występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych; – niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych – niedostatek miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji oraz niski udział wysokiej jakości zieleni w przestrzeniach publicznych; – przekroczenie standardów jakości środowiska, – występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych; – niski poziom aktywności społecznej mieszkańców; – niewystarczający udział w życiu publicznym; – niski poziom poczucia bezpieczeństwa. Realizacja projektu przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych. Niezagospodarowany obszar stawów oraz rzeki stanowi miejsce niebezpieczne, w aspekcie społecznym i fizycznym. Zagospodarowanie obszaru (w tym montaż oświetlenia i monitoringu) przyczyni się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, ograniczenia zjawisk negatywnych i nadania miejscu nowych funkcji: rekreacyjnych i turystycznych.						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych						
P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych						
P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji						

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

3. Nazwa przedsięwzięcia: **Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumtrack, lodowisko)**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa

Cel GPR

1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców
2. Poprawa jakości życia mieszkańców

Kierunek Działań GPR

- 1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców
- 2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej

Podmiot realizujący projekt

Gmina Mełgiew

Zakres realizowanych zadań

Budowa obiektu typu pumtrack, zewnętrznego lodowiska wraz z oświetleniem, monitoringiem i małą architekturą.

W ramach projektu zrealizowane zostaną:

- rekreacyjny, uniwersalny tor typu pumtrack o optymalnej długości, o konstrukcji nasypowej z nawierzchnią bitumiczną;
- elementy małej architektury np. ławki z oparciem, kosze na śmieci, stojak na rowery, stacja rowerowo-naprawcza;
- instalacja oświetlenia terenu z monitoringiem;
- zagospodarowanie zieleni;
- utwardzone dojście.
- na terenie inwestycyjnym zostanie zapewnione odpowiednie zagospodarowanie wód deszczowych.

Pumtrack swoimi krzywiznami i przechyleniami będzie zapewniać utrzymanie pędu roweru bez konieczności pedałowania. Będzie to tor o kształcie zamkniętej pętli.

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji, Mełgiew, dz. nr 620/5, 620/6, 620/8, , 448/2, 345/2

Okres realizacji projektu

2025-2028

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	inne
			EFRR	EFS+		
6 000 000	900 000	-	5 100 000	-	-	-

Wskaźniki produktu	
– Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,1153 ha	
Wskaźniki rezultatu	
– Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 300 osób – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 300 osób	
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji	
Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów: – brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży; – niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji – występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych; – niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych; – występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami; – niski poziom aktywności społecznej mieszkańców; – niewystarczający udział w życiu publicznym; – niski poziom poczucia bezpieczeństwa. Realizacja projektu przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych poprzez wzrost aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych. Obiekty będą pełnić funkcje integracji społecznej wewnątrzpokoleniowej (pumptrack) oraz międzypokoleniowej (lodowisko).	
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	
P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	
Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OZN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.	
4.	Nazwa przedsięwzięcia: Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem
Sfera rewitalizacji	
Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa	
Cel GPR	
2. Poprawa jakości życia mieszkańców	
Kierunek Działań GPR	
2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej	

Podmiot realizujący projekt						
Gmina Mełgiew						
Zakres realizowanych zadań						
Rewitalizacja elewacji Pałacu w Podzamczu oraz fundamentów, wraz z utworzeniem ścieżek pieszych w parku, uporządkowania roślinności, budowy oświetlenia i monitoringu oraz ewentualnej rekonstrukcji pozostałych obiektów zabytkowych (np. brama wjazdowa).						
Miejsce realizacji projektu						
Obszar rewitalizacji, Podzamcze dz. nr 215, 617, 572, 580, 571						
Okres realizacji projektu						
2025-2028						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
10 000 000	1 500 000		8 500 000			
Wskaźniki produktu						
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 6,8892 ha						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 1 000 osób						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						
Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju oferty kulturalnej na terenie gminy, obecnie Pałac w Podzamczu jest siedzibą Centrum Kultury. Rewitalizacja pałacu i parku przyczyni się do zwiększenia oferty kulturalnej i zwiększenia grupy odbiorców. Efektem projektu będzie rozwój terenów rekreacyjnych i turystycznych na terenie gminy. Realizacji projektu przyczyni się do integracji społeczności lokalnej. Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów: – występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych; – niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych – niedostatek miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji oraz niski udział wysokiej jakości zieleni w przestrzeniach publicznych; – przekroczenie standardów jakości środowiska, – występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych; – niski poziom aktywności społecznej mieszkańców; – niewystarczający udział w życiu publicznym; – niski poziom poczucia bezpieczeństwa.						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości						

korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania.

Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

5. Nazwa przedsięwzięcia: **Utworzenie Izby pamięci w Krzesimowie**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa

Cel GPR

1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców
2. Poprawa jakości życia mieszkańców

Kierunek Działań GPR

- 1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców
- 2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej

Podmiot realizujący projekt

Gmina Mełgiew

Zakres realizowanych zadań

Utworzenie Izby pamięci w opuszczonym budynku przy miejscu pamięci (Dolna Krzyży). Izba będzie posiadać wystawę stałą i czasową oraz będzie dostosowana do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji, Krzesimów, dz. nr 774/2, 774/7, 774/5

Okres realizacji projektu

2025-2026

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
2 000 000	300 000	-	1 700 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 300 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja inwestycji ma na celu rewitalizację obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych. Realizacja projektu przyczyni do redukcji negatywnych zjawisk społecznych. Niezagospodarowany obszar stanowi miejsce niebezpieczne, w aspekcie społecznym. Utworzenie Izby Pamięci przyczyni się do nadania miejscu nowych funkcji, zwłaszcza kulturalnych, społecznych i edukacyjnych.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych

P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych

P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

6. Nazwa przedsięwzięcia: Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem

Sfera rewitalizacji

Społeczna/Funkcjonalno -przestrzenna, techniczna, gospodarcza i środowiskowa

Cel GPR

1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców
2. Poprawa jakości życia mieszkańców

Kierunek Działań GPR

- 1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców
- 2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej

Podmiot realizujący projekt

Powiat Świdnicki

Zakres realizowanych zadań

Rewitalizacji parku w Krzesimowie w zakresie dróg i chodników wewnętrznych oraz przebudowy oświetlenia i elementów małej architektury. Renowacja elewacji pałacu i wymiana źródła ciepła, a także dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji, Krzesimów, dz. nr 781, 782/1

Okres realizacji projektu

2025-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Powiatu	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
7 000 000	1 050 000	-	5 950 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 300 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja inwestycji ma na celu rewitalizację przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców - rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju oferty społecznej na terenie gminy, obecnie Pałac w Podzamczu jest siedzibą Domu Pomocy Społecznej. Rewitalizacja zwiększy bezpieczeństwo podopiecznych DPS i zwiększy potencjał organizacyjno-techniczny DPS. Dodatkowym efektem projektu będzie rozwój terenów rekreacyjnych i turystycznych na terenie gminy.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- P6 wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej i zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych
- P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych
- P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

7. Nazwa przedsięwzięcia: Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew

Sfera rewitalizacji

Społeczna

Cel GPR

1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców

Kierunek Działań GPR

1.1. Włączanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją

Podmiot realizujący projekt

Gmina Mełgiew, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem projektu będą:

1. Poradnictwo prawne- celem jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej, co przyczyni

się do zwiększenia świadomości ich praw i możliwości rozwiązywania problemów prawnych. Zakres poradnictwa prawnego: informowanie o prawach i obowiązkach, pomoc w sporządzaniu pism, doradztwo w sprawach osobistych i rodzinnych, wsparcie w zakresie prawa pracy, pomoc w sprawach mieszkaniowych, wsparcie w kontaktach z instytucjami. Wsparciem zostanie objętych min. 60 osób przez okres min. 24 miesięcy.

2. Poradnictwo psychologiczne - celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów, rozwijanie kompetencji emocjonalnych oraz wspieranie zdrowia psychicznego i dobrostanu. Poradnictwo psychologiczne będzie jest szczególnie do: a) Osób dorosłych, młodzieży i dzieci doświadczających trudności emocjonalnych. b) Rodzin i par mających problemy w relacjach. c) Osób zmagających się z kryzysami życiowymi (np. utrata bliskiej osoby, rozwód, utrata pracy). d) Osób z objawami wypalenia zawodowego, lęku, depresji czy innych trudności psychicznych. e) Osób z niepełnosprawnościami mających problem z samoakceptacją. Wsparciem zostanie objętych min. 60 osób przez okres min. 24 miesięcy.

3. Mediacja rodzinna, skoncentrowana na wspieraniu członków rodziny w rozwiązywaniu konfliktów poprzez dialog i osiąganie porozumienia w sposób polubowny. Mediacja rodzinna skierowana będzie szczególnie do: a) Rodziców w trakcie rozwodu lub separacji. b) Par w konflikcie, które chcą uniknąć eskalacji sporu. c) Członków rodziny mających trudności w komunikacji. d) Rodzin z problemami wychowawczymi lub międzypokoleniowymi. e) Osób chcących rozwiązać spory bez ingerencji sądu. Wsparciem zostanie objętych min. 30 osób przez okres min. 24 miesięcy.

4. Poradnictwo psychoterapeutyczne, jako o forma specjalistycznego wsparcia, która koncentruje się na bardziej złożonych problemach emocjonalnych, psychicznych i interpersonalnych. Jest to usługa społeczna skierowana do osób potrzebujących pomocy w radzeniu sobie z trudnościami życiowymi, które mogą wymagać głębszej analizy i długoterminowego wsparcia niż w przypadku poradnictwa psychologicznego. Wsparciem zostanie objętych min. 30 osób przez okres min. 24 miesięcy.

5. Psychiatrya środowiskowy - Usługi psychiatry środowiskowego obejmują: a) Wizyty domowe b) Wsparcie dla rodzin c) Indywidualny plan leczenia d) Współpraca z innymi specjalistami e) Rehabilitacja społeczna. Wsparciem zostanie objętych min. 30 osób przez okres min. 24 miesięcy.

6. Usługa Mobilni Razem jako usługa mająca na celu wspieranie osób z ograniczeniami mobilności w przemieszczaniu się w sposób dostosowany do ich potrzeb. Polega na zapewnieniu bezpośredniego transportu od miejsca zamieszkania (lub innego wskazanego miejsca) do konkretnego celu, np. urzędu, placówki medycznej, placówki oświatowej. Planowana liczba osób korzystających 90 przez okres min. 24 miesięcy.

Cele projektu

Rewitalizacja usług społecznych przyczyniająca się do tworzenia efektywnych form wsparcia kierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, niepełnosprawnych odpowiadającej potrzebom mieszkańców i dostępnych w sposób równościowy, bez ograniczeń

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji, Mełgiew, dz. nr 627/4, 626/1

Okres realizacji projektu

2026-2028

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
2 500 000	100 000	-	-	2 400 000	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem – 30 osób
- Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem – 60 osób

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po realizacji projektu – 30 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu wynika z potrzeby poprawy dostępu do usług społecznych, w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji tj. – dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Grupę docelową stanowi 60 wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w osoby z niepełnosprawnościami, zamieszkujące Gminę Mełgiew oraz osoby powyżej 65. W tutejszej gminie brakuje dostępu do usług specjalistycznych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań osób starszych, które byłyby realizowane nieodpłatnie. To z kolei przekłada się na brak możliwości poprawy jakości życia, a w konsekwencji na marginalizację i wykluczenie społeczne. Końcowy efektem przedstawionych okoliczności jest ograniczenie możliwości rozwoju lokalnej społeczności i zanikanie więzi międzypokoleniowych.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

P1 niewystarczająca oferta edukacyjno - aktywizująca dla dzieci, dorosłych i seniorów
P3 wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
P7 niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami.

8.	Nazwa przedsięwzięcia: Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew
----	--

Sfera rewitalizacji

Społeczna, Gospodarcza

Cel GPR

1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców

Kierunek Działań GPR

1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców

Podmiot realizujący projekt

Gmina Mełgiew oraz Koła Gospodyń Wiejskich (partnerzy merytoryczni), Gminny Ośrodek Kultury (partner merytoryczny)

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada się organizację w obszarze, który zostanie poddany rewitalizacji imprez kulturalno-artystycznych. Działania te będą realizowane w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Organizacja przez lokalny samorząd uzupełniających działań np. turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic; wspólne śniadania na trawie, festyny sąsiedzkie, itp.

Cele projektu

Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowany problem związany z niedostatecznym zaangażowaniem mieszkańców w aktywność społeczną i kulturalną oraz częściowym brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania. Zidentyfikowane potrzeby: niedostateczna liczba działań integrujących społeczność obszaru rewitalizacji, niedostateczny poziom dostępu do oferty kulturalnej, niska aktywność społeczna, ograniczona oferta działań skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji a dotyczących spędzania wolnego czasu.

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji, Mełgiew, dz. nr 372, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 570, 493, 494, 491, 488, 487, Mełgiew, dz. nr 620/5, 620/6, 620/8, 442/6, Podzamcze, dz. nr 215, 617, 572, 580, 571, Krzesimów, dz. nr 774/2, 774/7, 774/5, Krzesimów, dz. nr 781, 782/1

Okres realizacji projektu						
2027 - 2030						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
100 000	20 000	-	-	-	80 000	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 4 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających wydarzenia integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 500 osób						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P1 niewystarczająca oferta edukacyjno - aktywizująca dla dzieci, dorosłych i seniorów P2 słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji P3 wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców) P5 niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz turystów P7 niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji P8 niezadawalający stan przestrzeni publicznych P9 niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz nasilenie zjawisk patologicznych na terenie obszaru rewitalizacji						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami.						

Wszystkie inwestycje zawarte w przedmiotowym GPR będą wykazywały zgodność z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 869).

6.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Wyżej wymienione przedsięwzięcia główne uzupełnione zostaną poprzez realizację projektów komplementarnych. Planowana jest realizacja projektów:

- Inwentaryzacja placów i innych otwartych przestrzeni publicznych ulegających degradacji, ich uporządkowanie i odnowienie, nadanie im nowych funkcji (organizacja zieleni, mała architektura);
- Współpraca Gminy i gminnych jednostek z organizacjami pozarządowymi na rzecz zachowania, dokumentowania, upowszechniania i promowania miejscowego dziedzictwa,
- Zacieśnienie współpracy pomiędzy samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami wspierania biznesu poprzez utworzenie forum współpracy na rzecz wypracowania rozwiązań sprzyjających m.in. powstaniu nowych miejsc pracy,
- Remonty budynków świetlic wiejskich,
- Rozwój ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

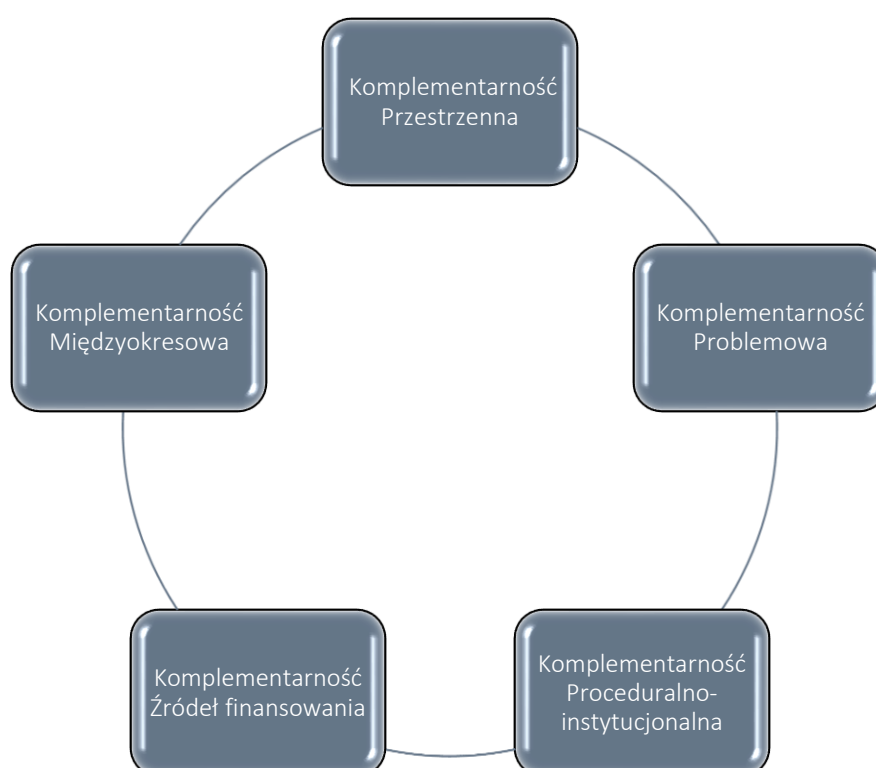
GPR przewiduje także realizację, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą wypełniały następujące cele:

- wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją;
- poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych;
- pobudzenie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne;
- zachęcenie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego;
- zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich;
- wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym;
- wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe);
- wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

W zasadach regulujących procesy rewitalizacji podkreśla się konieczność integracji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zapewnienia ich kompleksowości. Przepisy nakazują, aby zadania były spójne i nie powodowały "rozgraniczenia" rewitalizacji na osobne sfery społeczne, gospodarcze, itd., ale aby one wzajemnie się uzupełniały.

Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Powiązania rozpatrywane są w 5 głównych kontekstach:

7.1. Komplementarność przestrzenna

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji muszą oddziaływać na obszar rewitalizacji, nawet jeśli w wyjątkowych przypadkach realizowane są poza nim. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której nastąpi rozprzestrzenienie się jakiegoś problemu poza obszar rewitalizacji. W Programie Rewitalizacji zaproponowano szereg przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych, które realizowane będą na wyznaczonych w efekcie pogłębionej diagnozy obszarach rewitalizacji.

W żadnym wypadku działania w ramach projektów z listy podstawowej nie będą prowadzone poza obszarem rewitalizacji.

Przestrzeń traktowana jest jako całość, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać nie punktowo, ale poprzez efekt synergii na całe otoczenie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji, przez co charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozytywne skutki ich oddziaływania widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe i przeciwdziałać rozlewaniu się ich na inne części gminy czy też przeciwdziałać niepożądanym efektom takim jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

7.2. Komplementarność problemowa

Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać. Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji.

W ramach GPR zaplanowano przedsięwzięcia mające na celu przeciwdziałać występowaniu zdiagnozowanych sytuacji kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Na liście przedsięwzięć zadbano o to, aby przedsięwzięcia infrastrukturalne stanowiły wsparcie i uzupełnienie do przedsięwzięć mających rozwiązywać problemy społeczne. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Wskazane w programie zadania zostały zaprojektowane zgodnie z zasadą integrowania działań realizowanych w ramach EFRR oraz EFS +.

Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększają ład przestrzenny i docelowo poprawiają jakość życia mieszkańców. Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele główne rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Planuje się, aby wskazane w diagnozie deficyty obszaru zostały zniwelowane poprzez realizowane projekty społeczne (dla których realizacji niezbędna jest realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych).

Projekty zintegrowane wraz z uzasadnieniem:

Projekt społeczny

Projekt infrastrukturalny

Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew	Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem
Uzasadnienie zintegrowania	
Celem projektu jest rewitalizacja usług społecznych przyczyniająca się do tworzenia efektywnych form wsparcia kierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, niepełnosprawnych odpowiadającej potrzebom mieszkańców i dostępnych w sposób równościowy, bez ograniczeń.	
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew	Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko) Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem Utworzenie Izby pamięci w Krzesimowie
Uzasadnienie zintegrowania	
Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowany problem związany z niedostatecznym zaangażowaniem mieszkańców w aktywność społeczną i kulturalną oraz częściowym brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania. Zidentyfikowane potrzeby: niedostateczna liczba działań integrujących społeczność obszaru rewitalizacji, niedostateczny poziom dostępu do oferty kulturalnej, niska aktywność społeczna, ograniczona oferta działań skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji a dotyczących spędzania wolnego czasu. Wykonanie alejek spacerowych, budowa fontanny, usytuowanie małej architektury, uporządkowanie terenu w ramach projektu infrastrukturalnego pozwoli na pełne wykorzystanie zrewitalizowanej przestrzeni publicznej na cele integracji społecznej mieszkańców.	

7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Podmiotem zarządzającym procesem rewitalizacji na obszarze Gminy Mełgiew jest Urząd Gminy Mełgiew na czele z Wójtem i Radą Gminy. Ponadto podmiotami wspomagającymi są sołtysi sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji oraz jednostki organizacyjne Urzędu Gminy.

Szczególną rolę we wdrażaniu GPR pełni Wójt Gminy Mełgiew, który jako przedstawiciel społeczności lokalnej, obszaru zdegradowanego wyznaczonego do rewitalizacji, zna najważniejsze problemy oraz potrzeby mieszkańców i będzie wspierać wszystkie działania mające na celu poprawę jakości życia i wzmocnienie kapitału ludzkiego na obszarze gminy.

Partnerami procesu rewitalizacji mogą być również podmioty lokalne, do których należą podmioty społeczne i gospodarcze, a poziom ich zaangażowania zależy od charakteru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zaangażowanie różnych podmiotów w proces rewitalizacji poprzez współpracę jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, w tym budowanie partnerstw różnych podmiotów (publicznych, prywatnych i społecznych) pozwoli na kompleksową rewitalizację obszaru zdegradowanego i poprawę warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego.

Z uwagi na wieloaspektowy charakter GPR w procesie jego wdrażania uczestniczyć będzie wiele podmiotów.

Powołany zostanie także Komitet Rewitalizacji, który zgodnie z Ustawą stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta.

Przedsięwzięcia zostały określone w ramach procesu partycypacji i dialogu społecznego. Realizatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć wskazano w podrozdziale dotyczącym przedsięwzięć rewitalizacyjnych. System zarządzania został szczegółowo opisany w części zarządczej Programu.

W celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę z podmiotami

samorządowi lokalnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecenia zadań publicznych wg procedury przewidzianej w ustawie działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie – Prawo zamówień publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

Nie wyklucza się – na etapie realizacji konkretnych projektów – włączenia jako ich wykonawców także organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów. Zwłaszcza prawdopodobne jest to na terenach wiejskich, gdzie mieszkańcy w dużej mierze sami organizują życie społeczne i kulturalne. Lokalne stowarzyszenia zajmujące się pielęgnowaniem tradycji przede wszystkim realizować mogą działania z tej sfery. Niewątpliwie jednak to gmina i jednostki publiczne będą liderami realizowanych projektów i przedsięwzięć, koordynując wszystkie związane z nimi działania.

7.4. Komplementarność międzyokresowa

Odnosi się do spójności przedsięwzięć wdrażanych w poprzednim programowaniu, a tych projektowanych obecnie. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 stanowi kontynuację polityki rozwojowej i inwestycyjnej gminy. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach GPR są kontynuacją i niezbędnym uzupełnieniem działań prowadzonych w poprzednich latach. Podobnie jak realizowane do tej pory, nowe przedsięwzięcia założone do realizacji w GPR na lata 2025-2030 nastawione są na rozwiązywanie zdiagnozowanych w mieście problemów społecznych oraz poprawy jakości życia i funkcjonowania mieszkańców obszaru rewitalizacji. W tabeli przedstawiono zrealizowane projekty w latach 2013-2022, których ideową kontynuację stanowią projekty zaproponowane w GPR.

Tabela 31 Projekty komplementarne – zrealizowane

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość i źródło finansowania	Perspektywa finansowa	Cel projektu
1.	Równe szanse – podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w oddziałach prowadzonych przez Gminę Mełgiew	Okres realizacji projektu: od 1.09.2024 r. do 31.08.2025 r. Wartość całkowita projektu: 1 777 248,55 zł Dofinansowanie ze środków UE: 1 647 038,20 zł Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	2021-2027	Głównym celem projektu jest wspieranie równego dostępu do dobrej jakości edukacji, poprawa jej jakości, w tym edukacji włączającej, w 5 placówkach wychowania przedszkolnego Gminy Mełgiew poprzez kompleksową realizację działań edukacyjno-specjalistycznych, które koncentrują się na dzieciach w wieku przedszkolnym, dzieciach z niepełnosprawnościami lub niedostosowanych społecznie (potwierdzone odpowiednim orzeczeniem) i zapewnieniu im pełnego dostępu do edukacji ogólnodostępnej, z właściwym wsparciem w ogólnodostępnej placówce w zakresie specjalnych potrzeb psychofizycznych.
2.	Renowacja budynku Centrum Kultury Gminy Mełgiew w Podzamczu wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia	Okres realizacji projektu: od 4.12.2023 r. do 31.12.2026 r. Wartość całkowita projektu: 4 299 955,96 zł Dofinansowanie ze środków UE: 3 208 747,16 zł Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	2021-2027	Projekt przyczynić się ma do rozwinięcia dotychczasowych imprez oraz wprowadzenia do kalendarza nowych wydarzeń, których część chcielibyśmy skierować do dzieci i młodzieży, do seniorów, a także stworzyć płaszczyznę do integracji tych grup.

3.	Szkoły skrojone na miarę	Okres realizacji projektu: od 1.01.2024 r. do 28.02.2026 r. Wartość całkowita projektu: 2 135 383,79 zł Dofinansowanie ze środków UE: 1 909 783,79 zł Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.	2021-2027	Celem projektu jest wyrównanie dostępu dzieci i młodzieży z terenów wiejskich do usług edukacyjnych o wysokiej jakości oraz pozwoli na przełamanie barier w zakresie mobilności edukacyjnej (zajęcia realizowane w miejscu ich zamieszkania, bez konieczności dojazdu do większych ośrodków) oraz zwiększyć dostępność dla osób niepełnosprawnych – w ramach wdrażanych działań przewidziano możliwość skorzystania z szeregu usług dostępowych, jak tłumacz języka migowego, skorzystanie z pętli indukcyjnej, pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej, zapewnienie dowozu dla osób niepełnosprawnych, biuro projektu pozbawione barier architektonicznych.
4.	Mełgiew bez barier (Dostępny samorząd)	Okres realizacji projektu: 1.07.2022 – 30.04.2023 Łączna wartość projektu: 100 000,00 zł Dofinansowanie ze środków UE: 100 000,00 zł Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.	1.07.2022 – 30.04.2023	Głównym celem przedsięwzięcia było zwiększenie dostępności Urzędu Gminy Mełgiew do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w aspekcie architektonicznym, informacyjno-komunikacyjnym oraz cyfrowym.
5.	Budowa sieci wodociągowej w Trzeciakowie i oczyszczalni ścieków przy szkole w Krzesimowie	Łączna wartość projektu: 3 479 390,62 zł Dofinansowanie ze środków UE: 1 600 000,00 zł Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.	2014-2020	Celem projektu jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy Mełgiew do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz poprawa infrastruktury zaopatrzenia w wodę i odprowadzania nieczystości, poprzez budowę wodociągu w miejscowości Trzeciaków oraz budowę przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby szkoły podstawowej w Krzesimowie.
6.	Budowa sieci wodociągowej w Dominowie i Żurawnikach (etap II, III, VI, rozbudowa etapu IV) oraz oczyszczalni ścieków w Janówku (projekt GPK Mełgiew)	Łączna wartość projektu: 2 589 043,40 zł Dofinansowanie ze środków UE: 484 704,00 zł Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.	2014-2020	Celem operacji jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy Mełgiew do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz poprawa infrastruktury zaopatrzenia w wodę i odprowadzania nieczystości, poprzez budowę wodociągu w miejscowości Dominów i Żurawniki oraz budowę przydomowej oczyszczalni ścieków na potrzeby dla budynku użyteczności publicznej w miejscowości Janówek.
7.	Odnawialne źródła energii w Gminie Mełgiew I	Wartość projektu: 3 763 767,85 zł Dofinansowanie: 2 839 573,73 zł Działanie 4.1. Wsparcie wykorzystania OZE Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Celem projektu było zastąpienie dotychczasowych konwencjonalnych źródeł energii na potrzeby C.W.U. darmową energią słoneczną. Realizacja celów szczegółowych wpłynęła pośrednio na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, poprawę warunków życia jego mieszkańców oraz bezpośrednio na poprawę stanu środowiska naturalnego.
8.	OZE w gminie Mełgiew I	Wartość projektu: 3 805 625,59 zł Dofinansowanie: 2 684 712,87 zł Działanie 4.1. Wsparcie wykorzystania OZE Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Celem projektu było zastąpienie dotychczasowych konwencjonalnych źródeł energii na potrzeby C.W.U. darmową energią słoneczną. Realizacja celów szczegółowych wpłynęła pośrednio na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, poprawę warunków życia jego mieszkańców oraz bezpośrednio na poprawę stanu środowiska naturalnego.

9.	OZE w gminie Mełgiew II	Wartość projektu: 3 821 907,84 zł Dofinansowanie: 2 616 384,14 zł Działanie 4.1. Wsparcie wykorzystania OZE Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Celem projektu było zastąpienie dotychczasowych konwencjonalnych źródeł energii na potrzeby C.W.U. darmową energią słoneczną. Realizacja celów szczegółowych wpłynęła pośrednio na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, poprawę warunków życia jego mieszkańców oraz bezpośrednio na poprawę stanu środowiska naturalnego.
10.	Oświetlenie niskoemisyjne w gminie Mełgiew	Wartość projektu: 3 490 205,93 zł Dofinansowanie: 2 408 033,58 zł Działanie 5.5. Promocja niskoemisyjności Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Cele: ochrona środowiska naturalnego, zmniejszenie kosztów eksploatacji, lepsze doświetlenie miejscowości, poprawa walorów estetycznych gminy Mełgiew, poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach gminy, zarówno dla kierowców, jak i dla pieszych.
11.	Rozwój kompetencji kluczowych uczniów z gminy Mełgiew	Wartość projektu: 1 228 086,41 zł Dofinansowanie: 1 043 873,44 zł Działania 12.2. Kształcenie ogólne Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Cel: Podniesienie jakości kształcenia ogólnego w: SP w Dominowie, SP w Krępcu, SP i GIM w ZS w Mełgwi, SP w Podzamczu – woj. lubelskie do końca VIII.2019r. poprzez realizację dodatkowych zajęć dydaktycznych dla 249 uczniów (119K) i kursów zawodowych dla 45 nauczycieli (36K) przedm. ogólnych z w/w szkół oraz doposażenie pracowni przedmiotów przyrodniczych i pracowni TIK (wszystkie szkoły z projektu).
12.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Mełgiew	Wartość projektu: 965 459,28 zł Dofinansowanie: 585 588,56 zł Działanie 5.2. Efektywność energetyczna sektora publicznego Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Celem głównym projektu była poprawa czystości powietrza w Gminie Mełgiew, poprzez redukcję zanieczyszczeń do atmosfery i zwiększenie efektywności energetycznej budynków Świetlicy wiejskiej wraz z remizą OSP w Krępcu i Świetlicy wiejskiej wraz z remizą OSP w Minkowicach.
13.	Budowa instalacji energooszczędnej oświetlenia na terenie gminy Mełgiew	Wartość projektu: 167 905,38 zł Dofinansowanie: 110 504,24 zł Działanie 5.5. Promocja niskoemisyjności Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020	Celem projektu było zmniejszeniem kosztów eksploatacji, zapewnienie lepszego doświetlenia miejscowości, poprawa walorów estetycznych gminy Mełgiew oraz poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach gminy, zarówno dla kierowców, jak i dla pieszych.
14.	Energia przyjazna środowisku w Gminie Mełgiew	Wartość projektu: 9 418 678,01 zł Dofinansowanie: 6 625 240,68 zł Działanie 6.2. Energia przyjazna środowisku Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	2007- 2013	Celem projektu była ochrona środowiska dzięki redukcji emisji CO ₂ .
15.	Szkolny, wielofunkcyjny basen ogrzewany słońcem i energią wiatrową	Wartość inwestycji : 2 522 589,03 zł Dofinansowanie: 2 018 071,19 zł Działanie 8.2. Infrastruktura szkolna i sportowa Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	2007- 2013	Celem projektu była popularyzacja aktywnego stylu życia. Stworzenie warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportowych.
16.	Przedszkolaki na start!	Wartość projektu: 1 133 400,00 zł Dofinansowanie: 963 390,00 zł Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty Program Operacyjny Kapitał Ludzki	2007- 2013	Celem programu było zwiększenie jakości edukacji przedszkolnej.
17.	Nowoczesna szkoła	Wartość projektu: 1 096 430,00 zł Dofinansowanie: 931 965,50 zł Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	2007- 2013	Celem programu było zwiększenie jakości edukacji szkolnej.

7.5. Komplementarność źródeł finansowania

Oznacza łączenie różnych rodzajów środków do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w Gminie Mełgiew związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy), oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów. Zasadniczo planuje się, aby głównym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych były środki UE w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego.

Poza wskazanym źródłem przewiduje się także możliwość współfinansowania projektów ze źródeł sektorowych (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Sprawiedliwości itp.) Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergii pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Przewiduje się, że podczas wdrażania programu, dzięki prowadzeniu akcji informacyjnej, do realizacji projektów zachęcona zostanie większa liczba realizatorów, np. organizacje pozarządowe, a w związku z tym, rozszerzony zostanie wachlarz wykorzystanych źródeł finansowania.

Tabela 32 Źródła finansowania GPR

Źródło finansowania	Opis źródła finansowania
Środki własne gminy	Dochody gminy – dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa.
Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	Podstawą opracowania FEoL jest Umowa Partnerstwa. Umowa ta określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, w tym także środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Pieniądze na programy regionalne w nowej perspektywie finansowej podzielono według algorytmu opartego na obiektywnych kryteriach. Brano pod uwagę między innymi liczbę ludności, wartość PKB na mieszkańca, ubytek ludności, nakłady na B+R na mieszkańca, emisję zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady szczególnie uciążliwe, wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej (kolejowy/pasażerski), stopę bezrobocia osób w wieku 50+ (według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności) oraz funkcjonowanie organizacji według głównej dziedziny działalności (rozwój lokalny. Zapisy FEoL wynikają ponadto z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii Rozwoju Województw. Wsparciem obligatoryjnym objęte zostaną Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją.
Krajowe Programy Operacyjne	Krajowe Programy Operacyjne uwzględniają cele polityki regionalnej i są ukierunkowane na: a) innowacje, inteligentny wzrost - wsparcie wszystkich etapów tworzenia innowacji; b) rynek pracy i adaptacyjność, włączenie społeczne i walkę z ubóstwem, edukację; c) dobre rządzenie; poprawę jakości powietrza, niską energochłonność, czystą energię, ograniczenie ekstremalnych skutków zmian klimatu, czystą wodę,

	ochronę przed powodzią i suszą, różnorodność biologiczną i ochronę przyrody oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym; d) bezpieczeństwo energetyczne; dostępność transeuropejską i międzyregionalną; e) spójność terytorialną.
Fundusz Odbudowy UE	Fundusz Odbudowy jest odpowiedzią Unii Europejskiej na kryzysowe zagrożenia i wyzwania, jakie spowodowała pandemia. Składa się on z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz mniejszych funduszy i programów. Podstawą do uzyskania pieniędzy z Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności jest Krajowy Plan Odbudowy, którego celem jest zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy. Główne obszary wsparcia to: odporność i konkurencyjność gospodarki; zielona energia i zmniejszenie energochłonności; transformacja cyfrowa; dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia; zielona, inteligentna mobilność.

8. Zarządzanie wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji

8.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 cechuje komplementarność finansowa – zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą bowiem finansowane zarówno ze środków własnych, jak i zewnętrznych. Przedsięwzięcia te będą finansowane ze środków własnych gminy, a także z funduszy Unii Europejskiej oraz środków prywatnych, samorządowych i krajowych. Planuje się wykorzystanie Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 na dofinansowanie niektórych przedsięwzięć infrastrukturalnych (EFRR – efektywność energetyczna, rewitalizacja) oraz z zakresu włączenia społecznego (EFS+).

Tabela 33 Ramy finansowe (PLN)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Budżet JST	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
				EFRR	EFS+		
1	Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo-kinową z zapleczem kuchennym	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	1 107 000	6 273 000			
2	Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	750 000	4 250 000			
3	Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko)	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	900 000	5 100 000			
4	Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	1 500 000	8 500 000			
5	Utworzenie Izby pamięci w Krzesimowie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	300 000	1 700 000			
6	Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	1 050 000	5 950 000			
7	Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-	2 500 000		2 400 000		

	w Gminie Mełgiew	2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne					
8	Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	20 000			80 000	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34 Harmonogram wdrażania GPR

Wdrażanie GPR	Termin realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew	2025 r.
Podjęcie uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	2025 r.
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mełgiew	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	Od 2025 do 2030 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Projekty Rewitalizacyjne	Termin realizacji
Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo-kinową z zapleczem kuchennym	2025-2028
Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek	2025-2028
Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko)	2025-2028
Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem	2025-2028
Utworzenie Izby pamięci w Krzesimowie	2025-2026
Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem	2025-2027
Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew	2026-2028
Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew	2026-2028
Monitoring i ewaluacja	Termin realizacji
Monitoring	Od 2025 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2025 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

8.2. System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 ulokowany zostanie w ogólnym systemie zarządzania gminą, co umożliwi efektywne współdziałanie instytucji samorządowych na szczeblu gminy, jak również wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, z zapewnieniem nienaruszalności

zasady subsydiarności. System zarządzania programem zaprojektowany został z uwzględnieniem istniejących rozwiązań organizacyjnych, jakie działają w Urzędzie Gminy Mełgiew, przy czym zorientowany został na realizację zasad partycypacji, współdecydowania i partnerstwa. Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy:

Wójt Gminy Mełgiew:

Wójt zajmuje się koordynacją całego procesu, przygotowuje sprawozdania z realizacji, zapewnia obsługę administracyjną Komitetu Rewitalizacji oraz podejmuje decyzje bezpośrednio lub pośrednio oddziałujące na realizację Programu.

Rada Gminy Mełgiew:

Do zadań radnych należy uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew, uchwalanie ewentualnych zmian w treści dokumentu, podejmowanie innych decyzji (w formie uchwał), które mają wpływ na realizację GPR-u oraz przyjmowanie sprawozdań z jego realizacji.

Komitet Rewitalizacji:

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji i jako taki pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą w kontekście rewitalizacji. Posiada uprawnienia do wyrażania opinii m.in. dotyczących informacji z realizacji, raportów z ewaluacji. Ponadto może artykułować propozycje rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji. Rolą Komitetu Rewitalizacji jest doradztwo Wójtowi w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR, prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy, a także uczestnictwo procesie ewaluacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Urząd Gminy Mełgiew:

Na poziomie wdrożeniowym z kolei zostanie wyznaczona komórka organizacyjna Urzędu Gminy będąca niejako operatorem rewitalizacji (**Referat Finansowy, Referat Organizacyjny**).

Do jej zadań należeć będzie:

- organizacja i prowadzenie monitoringu GPR-u we współpracy z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,

- prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- opracowanie sprawozdań z realizacji,
- utrzymanie kontaktu z Komitetem Rewitalizacji oraz interesariuszami,
- koordynacja działań promujących rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- gromadzenie danych (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczących rewitalizacji.

Podmioty składające projekty odpowiadają za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych spójnych z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania. Do ich obowiązków należy też bieżąca współpraca z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych.

Zespoły zadaniowe:

W przypadku skomplikowanych projektów rewitalizacyjnych (wymagających współpracy specjalistów z różnych dziedzin) wójt w drodze zarządzenia może powołać zespoły zadaniowe składające się z wyspecjalizowanych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Jednostki organizacyjne gminy:

Jednostki organizacyjne gminy będą bezpośrednio zaangażowane w realizację przedsięwzięć ujętych w GPR, zgodnie z ich właściwościami.

W realizację projektów rewitalizacyjnych będą zaangażowane następujące podmioty:

- podmioty publiczne:
 - Gmina Mełgiew,
 - Gminny Ośrodek Kultury,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Gminna Biblioteka Publiczna,
- podmioty inne:
 - Koła Gospodyń Wiejskich
 - Ochotnicze Straże Pożarne

Interesariusze rewitalizacji:

Współzarządzanie procesem rewitalizacji przez interesariuszy rewitalizacji odbywać się będzie za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji oraz form przewidzianych w rozdziale – uspołecznienie wdrażania GPR.

8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu

Struktura zarządzania Programem jest osadzona w strukturze organizacyjnej Gminy Mełgiew. Tym samym wszelkie prace będą wykonywane w ramach kompetencji pracowników Urzędu Gminy (**Referat Finansowy, Referat Organizacyjny**).

W przypadku Komitetu Rewitalizacji stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostaną określone w drodze uchwały Rady Gminy Mełgiew, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. W zasadach tych znajdzie się zapis ujmujący, że uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Mełgiew, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne Gminy Mełgiew będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do

wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik.

9. System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Gminnego Programu Rewitalizacji

9.1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w *Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025-2030*. Realizowany będzie w cyklu trzyletnim, w oparciu o wskaźniki rewitalizacji. Źródłem ich weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe.

Źródłem danych pozwalających weryfikować osiągnięcie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez wnioskodawców i komórkę organizacyjną Urzędu Gminy Mełgiew odpowiedzialną za proces rewitalizacji.

Punkt odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników stanowić będą dane z roku 2020/2021 (wykorzystane do diagnozy) bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach.

Tak jak na etapie diagnozy pochodzić będą z Urzędu Gminy Mełgiew, Komendy Powiatowej Policji w Świdniku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR-u, identyfikowane będą bariery wdrażania.

Tabela 35 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Cel Główny	Kierunek działań	Wskaźniki	Wartość bazowa (2025)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
1. Stworzenie międzysektorowych partnerstw aktywnych społecznie i przedsiębiorczych mieszkańców	1.1. Włączanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją	Wskaźnik produktu			
		Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem (osoby)	0	60	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po realizacji projektu (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (statystyki)
	1.2. Wspieranie i tworzenie warunków do aktywności i integracji mieszkańców	Wskaźnik produktu			
		Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	4	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	2	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	4	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)

2. Poprawa jakości życia mieszkańców		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających wydarzenia integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osoby)	0	500	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	1200	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	2.1. Kształtowanie bezpiecznej, estetycznej oraz funkcjonalnej przestrzeni publicznej	Wskaźnik produktu			
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	5	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	5	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	2,6	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	22 000	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)
	2.2. Promowanie i wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska	Wskaźnik produktu			
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	4	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)

Źródło: opracowanie własne

Zmiany stanu obszaru rewitalizacji

Monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć będzie polegać na ich śledzeniu, rejestrowaniu i raportowaniu postępów, ze szczególnym uwzględnieniem zaplanowanych przez podmioty rezultatów. Odnośnie przedsięwzięć wpisanych do realizacji w Programie, istotą monitoringu jest porównywanie realizacji faktycznej z wcześniej przyjętym założeniem. W przypadku ich opóźnień będzie podejmowana decyzja o ewentualnym wykreśleniu przedsięwzięcia. Oprócz monitoringu, czy poszczególne przedsięwzięcia są realizowane lub zostały już zrealizowane będzie oceniana ich efektywność przez określone mierniki/wskaźniki wskazane w przedsięwzięciach.

Tabela 36 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa Przedsięwzięcia	Wskaźniki	Wartość bazowa (2025)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1,5	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dane szacunkowe)
Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko)	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (statystyki)
	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (statystyki)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (statystyki)
	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	2,5	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
Utworzenie Izby pamięci w Kzesimowie	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	1000	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
Rewitalizacja budynku pałacu w Kzesimowie	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dane szacunkowe)
	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów dostosowanych do	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew

wraz z parkiem	potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)			(dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	300	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (dane szacunkowe)
Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew	Wskaźnik produktu			
	Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (listy uczestników zajęć)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu (osoby)	0	25	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (listy uczestników zajęć)
Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	4	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających wydarzenia integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osoby)	0	500	Dane Urzędu Gminy Mełgiew (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji:

- ✓ Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
- ✓ Ocena sporządzona przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

9.2. Ewaluacja

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew polega na badaniu wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy oraz występowanie i kumulację negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

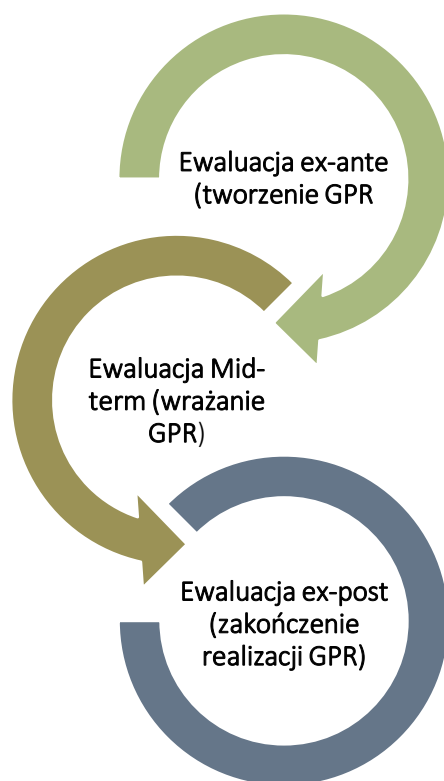
Ewaluacja prowadzona jest na wszystkich etapach (od tworzenia, poprzez wdrażanie i zakończenie) Gminnego Programu Rewitalizacji:

Ewaluacja ex-ante prowadzona była na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, polegała na dokonaniu oceny zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne, a także logiki interwencji i przewidywanych rezultatów programu. Taka ocena dokumentu pozwoliła na poprawę jego jakości oraz przygotowanie jego ostatecznej wersji.

Ewaluacja mid-term zostanie dokonana w połowie okresu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, z uwagi na zakładany 7-letni okres jego realizacji. Jej celem będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych

celów oraz ocena konieczności aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w kontekście identyfikacji nowych problemów i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ewaluacja ex-post zostanie zrealizowana na zakończenie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i będzie oceną przeprowadzonej interwencji w zakresie zaspokajania potrzeb, na które miała odpowiadać oraz badaniem wpływu i trwałości zrealizowanych przedsięwzięć na społeczność lokalną i poszczególne grupy Interessariuszy. Ewaluacja ex-post wykonana zostanie za pomocą zebrania ponownie danych, umożliwiających przeprowadzenie analizy wskaźnikowej, i porównanie ich z danymi z roku bazowego. Skuteczności i efektywność Programu zostanie oceniona na podstawie wpływu podjętych działań interwencyjnych na skalę występowania zjawisk kryzysowych.

9.3. Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

- 1) nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne. Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów.

W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Gminy będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby GPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;

- 2) nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu GPR Urząd Gminy dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
- 3) nieuzyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego

potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko nieuzyskania dofinansowania zewnętrznego. Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków.

Na poziomie realizacji GPR jako całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje problemowe:

- 1) zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców.
- 2) nieosiągnięcie porozumienia z interesariuszami GPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mógłby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;
- 3) ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach GPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

9.4. Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać sprawozdań z realizacji GPR-u. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialna będzie komórka organizacyjna Urzędu Gminy zajmująca się rewitalizacją (Referat Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Gospodarki Komunalnej i Inwestycji). Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – w tym m.in. poprzez zaangażowanie Komitetu Rewitalizacji. Informacja z realizacji GPR-u przedkładana będzie Radzie Gminy Męglów.

Bieżący monitoring, polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mając na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami Programu. Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe, jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków.

9.5. Aktualizacja GPR

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności. Gminny Program Rewitalizacji dla Męglów na lata 2025-2030, zgodnie z zapisami ewaluacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta, co najmniej raz na 3 lata.

Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące kroki:

- ✓ Ocena sporządzona przez Wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

- ✓ W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, dołączając do wniosku sporządzoną ocenę aktualności i stopnia realizacji.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Gminy uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta.
- ✓ Zaktualizowany GPR powinien zawierać uzasadnienie przeprowadzonych korekt i opis zmian oraz ich wpływu na dalszą realizację programu. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim był on uchwalony – jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji w podstawowych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, obowiązkowe są konsultacje, uzyskanie opinii, przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji. Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- ✓ poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- ✓ prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- ✓ inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- ✓ zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- ✓ wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji; zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji, jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i NGO proces tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji był opracowany metodą partycypacji społecznej przy dużym zaangażowaniu mieszkańców Gminy, a także radnych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz działaczy kultury i liderów opinii publicznej.

Tabela 37 Wykaz interesariuszy zaangażowanych w proces przygotowania i realizacji GPR

Lp.	NAZWA
1.	Centrum Kultury Gminy Mełgiew
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Mełgwi
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mełgwi
4.	Koło Gospodyń Wiejskich w Mełgwi
5.	Koło Gospodyń Wiejskich w Krzępcu
6.	OSP Mełgiew
7.	OSP w Krzesimowie
8.	OSP w Dominowie
9.	OSP Janowice
10.	OSP Minkowice
11.	OSP Trzeszkowice
12.	Stowarzyszenie Wsi Franciszków
13.	Stowarzyszenie „Razem dla Krzesimowa”
14.	Stowarzyszenie „Pomocy Szkole i Ekorozwoju Wsi” w Krzesimowie
15.	Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „DĄB” w Krzesimowie
16.	Gminno-Strażacki Klub Sportowy Płomień Minkowice
17.	Ludowy Klub Sportowy "Perła" Mełgiew
18.	Uczniowski klub sportowy "Krzesimów" w Krzesimowie
19.	Klub Karate Shotokan HINODE
20.	Lubelski Klub Karate Kyokushin
21.	Polski Związek Wędkarski, Koło nr 73 w Mełgwi
22.	Stowarzyszenia przy Ochotniczych Strażach Pożarnych z terenu Gminy Mełgiew
23.	Lokalna Grupa Działania „Dolina Giełczwi”
24.	Fundacja Fundusz Lokalny im. Jana III Sobieskiego

Podmioty powyższe zostały poinformowane o procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz o potrzebie włączenia się w proces jego tworzenia.

Bezpośrednimi interesariuszami procesu są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, do których przede wszystkim są skierowane działania rewitalizacyjne, jak i podmioty społeczne występujące w roli wykonawców powierzonych im do realizacji zadań publicznych.

Są to:

- ✓ mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem społecznym,
- ✓ mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- ✓ mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji działalność prowadzą podmioty, w tym organizacje pozarządowe, świadczące usługi publiczne na terenie rewitalizacji:

- ✓ na rzecz ochrony środowiska naturalnego,
- ✓ na rzecz lokalnej gospodarki oraz wspierające rozwój przedsiębiorczości,

- ✓ dotyczące promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,
- ✓ w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem,
- ✓ skoncentrowane na pomocy osobom zagrożonych przemocą w rodzinie,

W szczególności są to:

- ✓ gminne jednostki organizacyjne zaangażowane w szeroki zakres działań i polityk społecznych rewitalizacji gminy Mełgiew w tym straże i służby: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mełgwi, Straż Pożarna (OSP Mełgiew, OSP w Krzesimowie, OSP w Dominowie, OSP Janowice, OSP Minkowice, OSP Trzeszkowice), Policja;
- ✓ instytucje animujące działania na terenie obszarów rewitalizacji (kultura, sport, edukacja): Centrum Kultury Gminy Mełgiew, Gminna Biblioteka Publiczna w Mełgwi, Koło Gospodyń Wiejskich w Mełgwi, Koło Gospodyń Wiejskich w Krępcu;
- ✓ instytucje kultury i sztuki funkcjonujące na obszarze rewitalizacji: Centrum Kultury Gminy Mełgiew;
- ✓ instytucje odpowiedzialne za pomoc społeczną: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- ✓ organy władzy publicznej oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy (Referat Finansowy, Referat Organizacyjny);
- ✓ organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia i in.).

Obszar rewitalizacji, poza interwencją zaplanowaną w GPR, będzie dodatkowo skupiał aktywność wymienionych wyżej podmiotów, realizujących na jego terenie działania statutowe. Na obszarze rewitalizacji dojdzie więc do integracji wielu polityk publicznych oraz procesu odnowy wywołanego wdrażaniem programu, w efekcie czego zwiększy się dostępność usług publicznych, a w ślad za nią aktywność mieszkańców i poziom ich udziału w życiu społecznym.

Niezwykle ważnymi interesariuszami rewitalizacji gminy Mełgiew są, działające na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe, które reprezentują społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji.

Z punktu widzenia procesu rewitalizacji kluczowymi podmiotami społeczno-gospodarczymi, które powinno włączyć się w proces, są stowarzyszenia prowadzące działalność w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Na terenie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano potencjalnych partnerów i inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, bądź realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, ochrony przyrody, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne: **Stowarzyszenie „Razem dla Krzesimowa”, Stowarzyszenie „Pomocy Szkole i Ekorozwoju Wsi” w Krzesimowie, Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „DĄB” w Krzesimowie, Ludowy Klub Sportowy "Perła" Mełgiew, Uczniowski klub sportowy "Krzesimów" w Krzesimowie, Koła Gospodyń Wiejskich.**

Dodatkowo, możliwymi partnerami w procesie rewitalizacji będą instytucje realizujące działania dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie i wykluczeniem w powiecie świdnickim: **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.**

Z uwagi na zdiagnozowane problemy w sferze środowiskowej, gospodarczej i technicznej istotnymi interesariuszami rewitalizacji są potencjalni partnerzy działający na rzecz lokalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego: **Lokalna Grupa Działania „Dolina Giełczwi”, Szlak Jana III Sobieskiego.**

W sferze ochrony przyrody, potencjalnym partnerem procesu rewitalizacji jest m.in.: **Nadleśnictwo Świdnik.**

Do tak zidentyfikowanego kręgu interesariuszy zostały skierowane i będą kierowane działania włączeniowe – zaproszenia do wzięcia udziału w spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych, naborze przedsięwzięć

rewitalizacyjnych, naborze kandydatów do Komitetu Rewitalizacji czy konsultacjach społecznych poszczególnych dokumentów.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania.

Etap opracowania dokumentu uwzględnił będzie takie mechanizmy jak konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 6 ust. 2 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 278 z późn. zm.).

Wójt Gminy Mełgiew powiadomił o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

W proces przygotowania diagnozy społeczno – gospodarczej dla Gminy Mełgiew zostały zaangażowane poniższe instytucje, które przygotowały dane potrzebne do sporządzenia analizy wskaźnikowej dla wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

- ✓ **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, ubóstwa)**
- ✓ **Komenda Powiatowa Policji w Świdniku (wskaźniki dotyczące przestępczości i przemocy domowej)**
- ✓ **Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku (wskaźniki dotyczące bezrobocia)**

Konsultacje przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkania odbędą się w dniu 3 czerwca 2024 r. o godz. 16.00 w Urzędzie Gminy Mełgiew przy ul. Partyzanckiej 2 w Mełgwi (sala konferencyjna I. piętro)
2. Zbierania uwag ustnych do protokołu w dniach od 13 maja 2024 do 18 czerwca 2024 r. osobiście lub telefonicznie w budynku Urzędu Gminy Mełgiew pokój 201, tel. 81 46 05 731, w godzinach pracy Urzędu.
3. Zbierania uwag w postaci elektronicznej lub papierowej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie www.melgiew.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Mełgiew w terminie od dnia 13 maja 2024 r.
4. Wypełniony formularz można było dostarczyć: drogą elektroniczną na adres: projekty@melgiew.pl lub drogą korespondencyjną na adres: lub osobiście do Urzędu Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2, 21-007 Mełgiew lub osobiście w siedzibie Urzędu Gminy Mełgiew przy ul. Partyzanckiej 2 w Mełgwi (kancelaria – parter)
5. Badania ankietowego dotyczącego opinii na temat proponowanych granic obszaru rewitalizacji oraz zaproponowanych w uchwale rozwiązań. Ankieta dostępna będzie na stronie www.melgiew.pl pod adresem www.melgiew.pl/konsultacje-spoeczne/.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został „Raport z konsultacji społecznych dotyczących Uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji”.

Etap I zakończył się podjęciem UCHWAŁY UNR III/28/24 RADY GMINY MEŁGIEW z dnia 26 czerwca 2024 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Mełgiew. Treść uchwały została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego (DZ. URZ. WOJ. LUB. 2024.3702).

Etap tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 rozpoczęto od podjęcia UCHWAŁY NR IV/38/24 RADY GMINY MEŁGIEW z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2023-2030.

Pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji wykonano w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Zostały one zebrane na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Mełgiew.

Zebrane informacje o przestrzeni obszaru rewitalizacji i istotnych problemach dla mieszkańców uzupełniono po uzyskaniu ankiet, które dotyczyły obszarów rewitalizacji.

Ogłoszenie o konsultacjach społecznych zostało zamieszczone w prasie lokalnej (Kurier Lubelski z dnia 9.05.2024 r.) oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Mełgiew (<https://melgiew.pl/2024/05/09/ogloszenie-o-przeprowadzeniu-konsultacji-spoecznych-projektu-uchwaly-rady-gminy-melgiew-w-sprawie-wyznaczenia-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji/>). Konsultacje przeprowadzone zostały w okresie od dniach od 13 maja 2024 r. do 18 czerwca 2024 r. w następujących formach:

- **Zbieranie uwag ustnych do protokołu** w dniach od 13 maja 2024 do 18 czerwca 2024r. osobiście lub telefonicznie w budynku Urzędu Gminy Mełgiew
- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej lub papierowej**, poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie www.melgiew.pl
- **Spotkanie otwarte z interesariuszami rewitalizacji**, umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Mełgiew w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkania odbyło się w dniu 3 czerwca 2024 r. o godz. 16.00 w Urzędzie Gminy Mełgiew przy ul. Partyzanckiej 2 w Mełgwi, w którym uczestniczyło 8 mieszkańców gminy Mełgiew

W terminie od 1-14 sierpnia 2024 r. został przeprowadzony nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły być ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Mełgiew.

Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej Urzędu Gminy Mełgiew.

W trakcie naboru wpłynęło 8 fiszek projektowych zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji oraz Gminę Mełgiew.

Konsultacje Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2025-2030 trwały w okresie od ..

10.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szansę wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR - mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- powołanie Komitetu Rewitalizacji – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji (monitoring i ewaluacja),
- współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci (wdrażanie projektów),
- współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych (wdrażanie projektów, zwłaszcza w sferze społecznej),
- regularne spotkania z interesariuszami (monitoring, ocena skuteczności podejmowanych działań),
- dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowanego dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

Elementem partycypacji społecznej będzie organizacja konsultacji społecznych przeprowadzonych metodami aktywizującymi, a dotyczących realizacji konkretnych przedsięwzięć. Chodzi o danie mieszkańcom możliwości wypowiedzenia się co do sposobów zagospodarowania terenów czy szczegółów projektów miękkich tak, aby wszystkie one w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców.

Z drugiej strony takie spotkania stanowić będą wyraz otwartości władz wobec mieszkańców oraz będą okazją do wyjaśnienia pewnych zagadnień czy powodów, dla których dane przedsięwzięcie musi być zorganizowane w taki, a nie inny sposób.

Innym sposobem angażowania społeczności lokalnej będzie ankietyzacja podmiotów/interesariuszy(osób, podmiotów gospodarczych, społecznych, itd.) z obszarów rewitalizacji na etapie oceny efektów wdrażania Programu Rewitalizacji. Przeprowadzanie takich ankiet pozwoli na uzupełnienie danych statystycznych gromadzonych na potrzeby monitoringu o odczucia i wnioski indywidualne. Jednocześnie- przy odpowiednio skonstruowanej ankiecie - pozwoli poznać propozycje rozwiązań ewentualnych pojawiających się problemów.

Wreszcie partycypacja społeczna zostanie zagwarantowana na etapie wdrażania dokumentu poprzez włączanie mieszkańców do realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mowa tu zarówno o pojedynczych mieszkańcach, jak i osobach zrzeszonych np. w organizacjach pozarządowych. Zaangażowanie to będzie przyjmować formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

W proces realizacji GPR będą zaangażowane następujące podmioty:

- ✓ [Urząd Gminy Mełgiew](#) (Referat Finansowy, Referat Organizacyjny) - zaangażowanie w realizację projektów: Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym; Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek; Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko); Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem; Utworzenie Izby pamięci w Krzesimowie, Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem; Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew; Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew;
- ✓ [Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Organizacje Pozarządowe](#) - zaangażowanie w realizację projektów: Włączanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją, Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew; Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem ; Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym
- ✓ [Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej](#)- zaangażowanie w realizację projektu: Włączanie społeczne i zawodowe osób wykluczonych oraz zagrożonych marginalizacją;

[Zaangażowanie mieszkańców](#) może przyjmować również formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Zasady partycypacji w projekcie:

1. Dwustronny przepływ informacji.
2. Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
3. Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
4. Wieloetapowość konsultacji społecznych.
5. Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

1. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa będzie miała głównie charakter informacyjny.
2. Formy czynne tzn. komunikacja dwukierunkowa będzie miała charakter informacyjno - konsultacyjny i prowadzona będzie w sposób dedykowany.

Założenia koncepcji procesu konsultacji społecznych:

1. Proces uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji realizowany będzie wśród interesariuszy programu rewitalizacji, a więc podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na które rezultaty będą miały wpływ.
2. W ramach procesu następować będzie komunikacja jedno- i dwukierunkowa z zespołami i osobami zarówno biorącymi bezpośredni udział w projektach rewitalizacji, jak również z zespołami i osobami, powiązanymi pośrednio z działaniami rewitalizacyjnymi.
3. Wstępnie zidentyfikowane w niniejszym opracowaniu grupy interesariuszy (przedsiębiorcy, organizacje społeczne, lokalni liderzy, mieszkańcy poszczególnych sołectw, jednostki organizacyjne gminy, parafie) będą szczegółowo zweryfikowane na etapie prac realizacyjnych.
4. Uspołecznienie będzie prowadzone w sposób bezpośredni.
5. Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia zostaną szczegółowo zweryfikowane po zapoznaniu się z oczekiwaniami, potrzebami i możliwościami uczestników procesu.
6. Po każdym spotkaniu konsultacyjnym/warsztatowym dotyczącym programu rewitalizacji zostanie sporządzony raport. Istotnym narzędziem partycypacji społecznej jest działalność Komitetu Rewitalizacji, który zostanie powołany Zarządzeniem Wójta.

Etap monitoringu i ewaluacji GPR:

Udział interesariuszy na etapie monitoringu i ewaluacji programu rewitalizacji jest kluczowy dla zapewnienia transparentności, skuteczności oraz dostosowania działań do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej. Interesariusze obejmują mieszkańców, lokalne władze, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz instytucje edukacyjne i kulturalne.

Udział interesariuszy na poszczególnych etapach monitoringu i ewaluacji:

✓ Planowanie monitoringu i ewaluacji

- Konsultacje społeczne: Przeprowadzanie spotkań z mieszkańcami oraz ankiet i sondaży, aby zidentyfikować kluczowe wskaźniki sukcesu oraz obszary wymagające szczególnej uwagi.

- Udział w opracowywaniu wskaźników: Interesariusze mogą pomóc w definiowaniu wskaźników, które będą używane do oceny postępów programu, takich jak poziom bezrobocia, stan infrastruktury, czy zadowolenie mieszkańców.

✓ Zbieranie danych

- Partycypacyjne metody zbierania danych: Mieszkańcy mogą brać udział w zbieraniu danych poprzez wypełnianie ankiet, udział w grupach fokusowych lub dostarczanie informacji zwrotnych na temat wdrażanych działań.

- Rola organizacji pozarządowych: NGOs mogą monitorować realizację działań, zbierać dane i raportować na temat ich wpływu na społeczność. Ich niezależność zapewnia obiektywność zebranych informacji.

- ✓ **Analiza danych i ocena postępów**

- Wspólne analizy: Organizowanie warsztatów z udziałem różnych interesariuszy w celu analizy zebranych danych i wyciągania wniosków. Dzięki temu proces jest bardziej przejrzysty.

- Rola ekspertów lokalnych: Eksperci z lokalnych instytucji edukacyjnych i badawczych mogą dostarczać merytorycznego wsparcia w analizie danych i interpretacji wyników.

- ✓ **Raportowanie i komunikacja**

- Regularne raporty: Przygotowywanie i publikowanie regularnych raportów na temat postępów w realizacji programu, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron.

- Spotkania informacyjne: Organizowanie spotkań informacyjnych dla mieszkańców i innych interesariuszy, podczas których omawiane są wyniki monitoringu i ewaluacji oraz plany na przyszłość.

- ✓ **Adaptacja i korekta działań**

- Feedback od interesariuszy: Regularne zbieranie informacji zwrotnych od mieszkańców i innych interesariuszy na temat efektywności działań oraz ich sugestii dotyczących ewentualnych zmian.

- Dostosowanie strategii: Na podstawie wyników monitoringu i ewaluacji, program rewitalizacji może być modyfikowany i dostosowywany do zmieniających się potrzeb i warunków. Interesariusze powinni mieć możliwość uczestniczenia w procesie podejmowania decyzji dotyczących tych zmian.

- ✓ **Ocena końcowa i wyciąganie wniosków**

- Ewaluacja końcowa: Po zakończeniu programu przeprowadzana jest szczegółowa ewaluacja końcowa, której wyniki są przedstawiane wszystkim interesariuszom.

- Dokumentowanie dobrych praktyk: Identyfikacja i dokumentowanie sukcesów oraz wyzwań napotkanych podczas realizacji programu. Te informacje mogą być wykorzystane w przyszłych inicjatywach rewitalizacyjnych.

- ✓ **Długoterminowe monitorowanie**

- Ciągły monitoring: Nawet po zakończeniu programu rewitalizacji, interesariusze mogą uczestniczyć w długoterminowym monitorowaniu wpływu działań, aby zapewnić trwałość osiągniętych rezultatów.

- Współpraca z lokalnymi instytucjami: Lokalne władze, organizacje i instytucje mogą kontynuować współpracę w zakresie monitorowania i dalszego rozwoju obszaru objętego rewitalizacją.

Zaangażowanie interesariuszy na etapie monitoringu i ewaluacji programu rewitalizacji zapewnia, że działania są transparentne, adekwatne do potrzeb społeczności i skutecznie realizowane. Poprzez aktywne uczestnictwo w zbieraniu i analizie danych, komunikacji wyników oraz adaptacji działań, interesariusze przyczyniają się do sukcesu programu i trwałego rozwoju rewitalizowanych obszarów.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za **Inny Instrument Terytorialny (ITT)**, dzięki czemu gmina po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027.

Wymogi ustawy o rewitalizacji i Zasad realizacji IIT, a także regulacje ustawy wdrożeniowej w art. 36, pokrywają się ze sobą, wyjątkiem jest nieco inaczej sformułowany katalog interesariuszy.

W ustawie o rewitalizacji katalog interesariuszy wskazany został w art. 2 ust. 2. W ustawie wdrożeniowej (art. 36 ust. 8 pkt 4) mowa jest o partnerach społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotach reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotach działających na rzecz ochrony środowiska

i podmiotach odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

W związku z tym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji, gmina Mełgiew przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji wzięła pod uwagę także wymogi wynikające z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy za partnerów społecznych realizujących działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim organizacje pozarządowe opisane w podrozdziale 10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

Zidentyfikowani partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne zostaną zaproszeni do prac związanych z realizacją GPR.

Dzięki kampanii informacyjnej udało się pozyskać partnerów społeczno-gospodarczych i inne podmioty określone w ustawie wdrożeniowej.

Partnerzy ci zostali zaproszeni do procesu partycypacji na etapie przygotowania GPR, na etapie jego wdrażania będą zaś brali udział w dalszych działaniach partycypacyjnych, przede wszystkim w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Kluczowymi partnerami rewitalizacji biorącymi udział we wdrażaniu programu są podmioty, które zgłosiły swój projekt w otwartym naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W celu pełnego włączenia partnerów społeczno-gospodarczych i podmiotów wskazanych w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej skład Komitetu Rewitalizacji zostanie ustalony z ich uwzględnieniem, dzięki czemu, oprócz innych interesariuszy procesu rewitalizacji, będą oni mieć także wpływ na sposób wdrażania, monitorowanie i ocenę prowadzonej interwencji.

W tym celu w zasadach dotyczących składu komitetu zostaną uwzględnieni przedstawiciele podmiotów wymienionych m.in. w art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej,

Włączenie społeczne wyżej wymienionych partnerów w proces rewitalizacji gminy Mełgiew spełnia wymogi ustawy wdrożeniowej, sprawiając że GPR można uznać za Inny Instrument Terytorialny zgodnie z regulacjami ustawy wdrożeniowej i Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

11. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022r. poz. 1029) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022r. poz. 916) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatruje się wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji na poszczególne komponenty środowiska:

- 1) różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,

- 2) ludzi,
- 3) wodę,
- 4) powietrze i środowisko akustyczne,
- 5) powierzchnię ziemi,
- 6) krajobraz i zabytki,
- 7) klimat, zasoby naturalne

W przypadku powierzchni ziemi, klimatu i zasobów naturalnych, stwierdzono neutralny wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast na wszystkie pozostałe komponenty środowiska realizacja projektów będzie miała wpływ pozytywny.

W przypadku realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych niekorzystne oddziaływanie może nastąpić jedynie w fazie ich wykonywania i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Wówczas oddziaływania mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występują w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, może spowodować nakładanie się działań w przypadku ich równoczesnej realizacji. Dlatego też, harmonogram realizacji zadań jest tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

W przypadku zadań związanych z budową lub modernizacją uzbrojenia podziemnego o podejmowanych w tym zakresie pracach będą informowani wszyscy zarządcy sieci, tak by w jednym czasie uporządkować całość zidentyfikowanych spraw na danym terenie.

Minimalizacja oddziaływań inwestycji na środowisko, to różnego rodzaju działania, które mają wpłynąć na zmniejszenie uciążliwości przedsięwzięcia na otoczenie, zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji.

Są to m.in. następujące działania:

- ✓ w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy,
- ✓ stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- ✓ właściwe kierowanie pracami,
- ✓ dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych,
- ✓ nadzór nad skutecznością i jakością realizacji,
- ✓ stosowanie wysokiej klasy rozwiązań technicznych,
- ✓ ograniczanie i oszczędzanie podczas budowy surowców takich jak woda, piasek i energia,
- ✓ maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny, zatem oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie również miało zasięg lokalny. Natomiast realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Mówiąc o znacząco negatywnym oddziaływaniu na środowisko trzeba zaznaczyć, że będzie miało ono charakter tymczasowy i ograniczy się do realizacji planowanych inwestycji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców Gminy Mełgiew.

Środki zapobiegawcze negatywnemu oddziaływaniu na środowisko to przede wszystkim rozwiązania, jakie zostały zaproponowane w przedmiotowym dokumencie. Są to przede wszystkim: wybór odpowiedniej lokalizacji, wybór właściwych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych.

Północno-wschodni fragment gminy Mełgiew, od ujścia cieku spod Lubieńca do granic gminy, współtworzy otulinę Parku. Na obszarze gminy zajmuje ona powierzchnię 10 ha. Otulina ma zabezpieczać właściwe

funkcjonowanie przyrody w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym. Na obszarze otuliny w planach zagospodarowania przestrzennego należy:

- chronić tereny przed zmianą stosunków wodnych i rzeźby terenu,
- wykluczyć inwestycje produkcyjno-usługowe zaliczane do przedsięwzięć mających znacząco oddziaływać na środowisko,
- wykluczyć lokalizacje ośrodków chowu, hodowli – posługujących się metodą bezściółkową.

Najwłaściwszym sposobem zagospodarowania otuliny Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego w granicach gminy Mełgiew jest utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.

W granicach gminy znajduje się północno-wschodni fragment Czerniejowskiego OCK o powierzchni około 100 ha. W jego granicach obowiązują ustalenia zawarte w Rozporządzeniu Nr 40 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 w sprawie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Rozporządzenie ogłoszone zostało w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 65, poz. 1225 z dnia 31 marca 2006. Na terenie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązuje:

- szczególna dbałość o estetykę krajobrazu, w tym:
 - ochrona punktów i panoram widokowych,
 - ochrona naturalnego krajobrazu dolin rzecznych i zbiorników wodnych,
 - ochrona krajobrazu naturalnych ekosystemów,
- szczególna dbałość o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo krajobrazowymi,
- wymóg zachowania przestrzennej zwartości oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej.

Na terenie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu:

- wprowadza się zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska z wyjątkiem gazociągów,
- ustanawia się obowiązek każdorazowego uzyskania opinii Dyrektora Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w sprawach:
 - lokalizacji inwestycji przemysłowych i usługowych mogących pogorszyć stan
 - środowiska,
 - dokonywania zmian stosunków wodnych,
 - projektów zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - budowania lub rozbudowy obiektów istotnie zmniejszających walory
 - przyrodnicze i krajobrazowe,
 - lokalizowania kopalni surowców mineralnych.

Dla cieków przepływających przez teren gminy nie sporządzono map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej, w związku z tym nie występują obszary definiowane w ustawie Prawo wodne (Dz. U. 2017 poz. 1566 ze zm.) jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i obowiązujące na nich zakazy wynikające z ww. ustawy.

Uzupełnić RDOŚ LWIS

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

12.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2023 – 2030 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

12.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

12.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mełgiew na lata 2025 – 2030, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mełgiew.

12.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

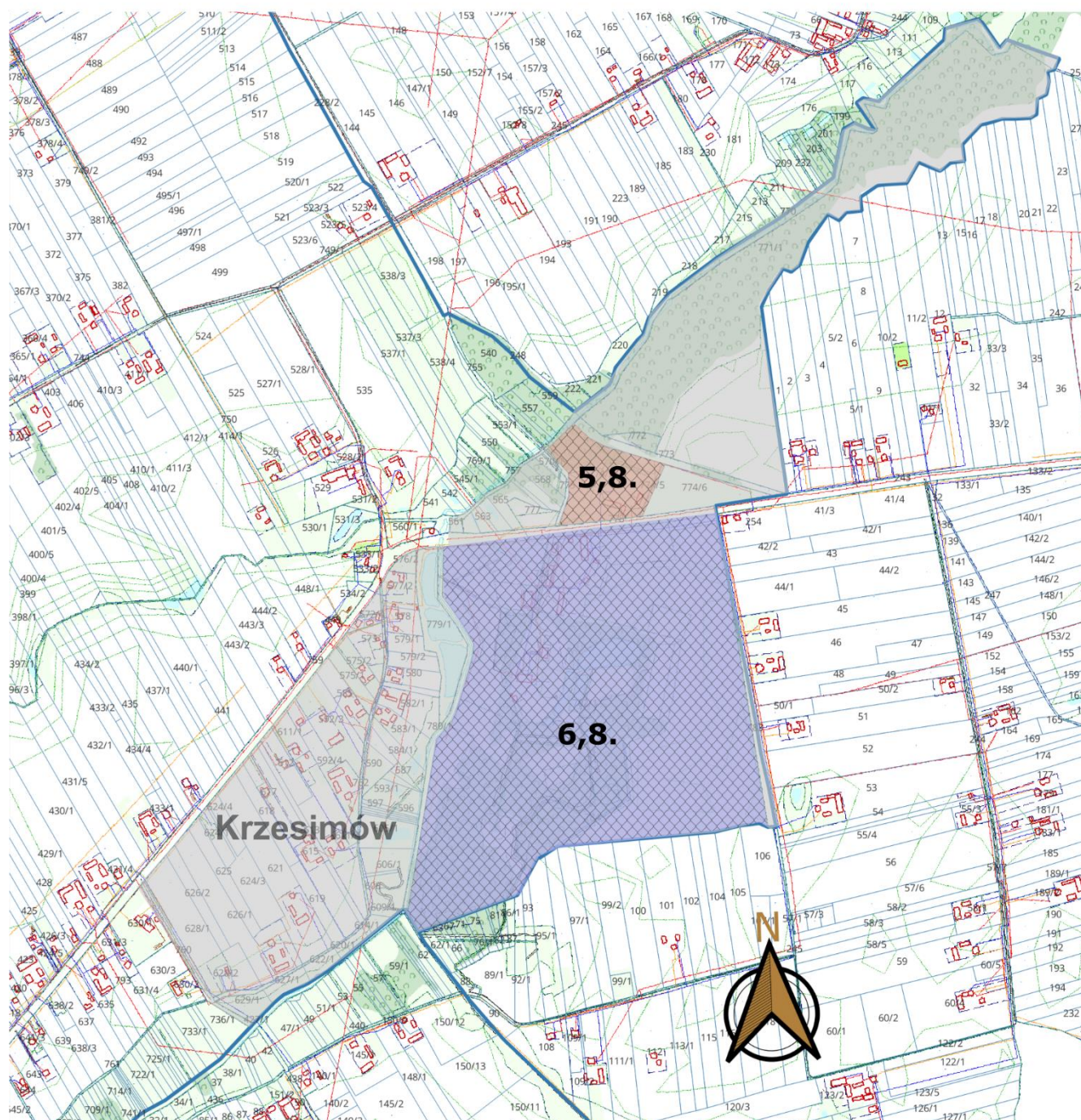
Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mełgiew na lata 2023 – 2030, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

13. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Obszar realizacji projektów rewitalizacyjnych

- 5. Utworzenie Izby Pamięci w Krzesimowie.
- 6. Rewitalizacja budynku pałacu w Krzesimowie wraz z parkiem.
- 8. Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew.

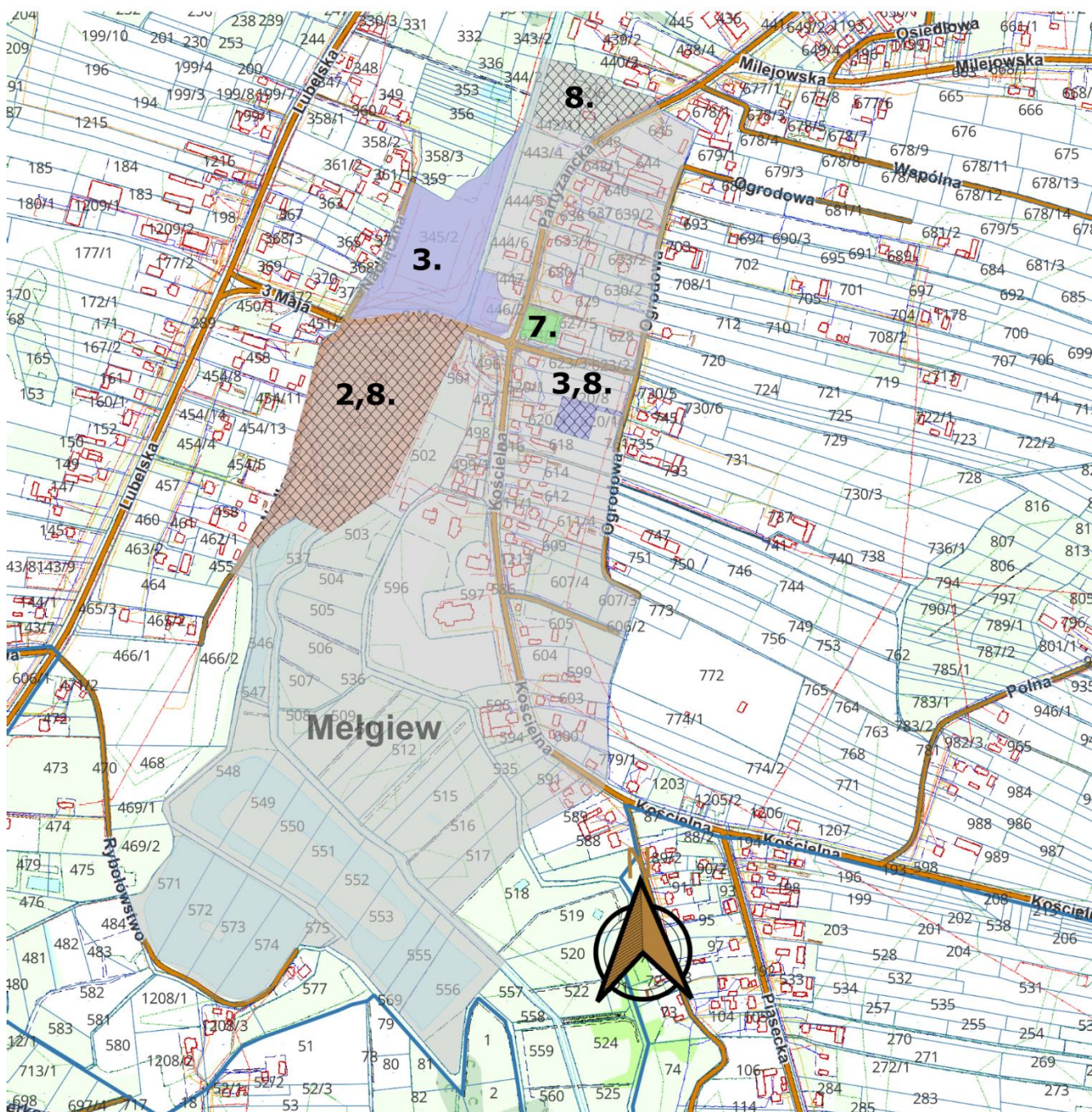
Skala 1: 5000

Obszar realizacji projektów rewitalizacyjnych

- 2. Rewitalizacja centrum miejscowości Mełgiew w zakresie zagospodarowania stawów w Mełgwi oraz rzeki Stawek.
- 3. Utworzenie miejsc aktywności sportowej w Mełgwi (pumptrack, lodowisko).
- 7. Program wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w Gminie Mełgiew.
- 8. Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Mełgiew.

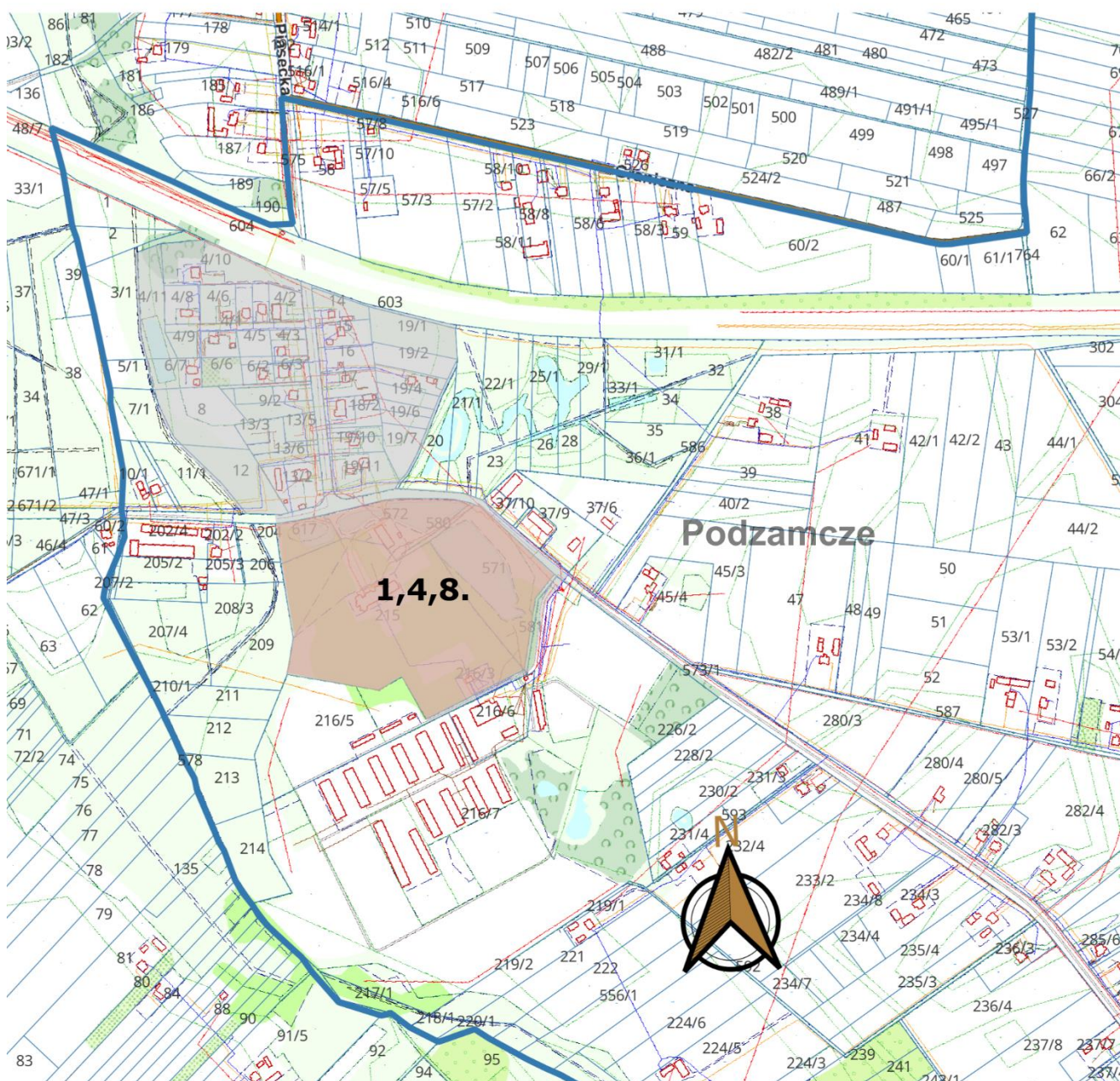
Skala 1: 5000

Obszar realizacji projektów rewitalizacyjnych

- 1. Rewitalizacja dawnego budynku „czworaki” znajdującego się przy pałacu w Podzamczu z przeznaczeniem na salę widowiskowo - kinową z zapleczem kuchennym.
- 4. Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Podzamczu wraz z parkiem.
- 8. Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Melgiew.

Skala 1: 5000

Spis tabel:

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji.....	15
Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego	17
Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru w roku 2021 [%]	22
Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru [%]	23
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	24
Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	25
Tabela 7 Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26
Tabela 8 Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	27
Tabela 9 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	28
Tabela 10 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	29
Tabela 11 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.	30
Tabela 12 Wartości wskaźników dla sfery społecznej.....	31
Tabela 13 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej	32
Tabela 14 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty	33
Tabela 15 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej.....	34
Tabela 16 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.).....	36
Tabela 17 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	37
Tabela 18 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	38
Tabela 19 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)	39
Tabela 20 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru	40
Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	41
Tabela 22 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	42
Tabela 23 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty	43
Tabela 24 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	44
Tabela 25 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową.....	45
Tabela 26 Delimitacja Obszaru Rewitalizacji Gminy Mełgiew	47
Tabela 27 Zakres obszaru rewitalizacji	49
Tabela 28 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	59
Tabela 29 Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.....	60

Tabela 30. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Mełgiew	61
Tabela 31 Projekty komplementarne – zrealizowane.....	84
Tabela 32 Źródła finansowania GPR	87
Tabela 33 Ramy finansowe (PLN)	89
Tabela 34 Harmonogram wdrażania GPR	90
Tabela 35 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR	93
Tabela 36 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	95
Tabela 37 Wykaz interesariuszy zaangażowanych w proces przygotowania i realizacji GPR	100

Spis map:

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze.....	16
Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Mełgiew	35
Mapa 3 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	46
Mapa 4 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Krzesimów	111
Mapa 5 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Mełgiew	112
Mapa 6 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Podzamcze	113